Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-hээ гарана | № 133 (14153) | 1973 оной июниин 8, пятница | Сэн 2 мүнгэн

МАЛ АЖАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ Бүхэроссин зүблөөндэ хабаадагшадта

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Бүхы совет хүнүүдэй ажабайдалай эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангаха ябадалтай сэхэ холбоотой, хүдөө ажахын шухала hалбариин—мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй Бүхэроссин зүблөөндэ хабаадагшадые үнэн зүрхэнhөө амаршалнаб.

Россин Федерациин колхозниггууд, совхозуудай хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд нёдондо жэлэй муу уларилhаа уламжалан тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые дабан зайсуулхын тула партийна, Соведүүдэй ба хүдөө ажахын органуудай хүтэлбэри доро ехэ хүдэлмэри хэhэн байна. Эдэнэй шэн зоригто ажалынь мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр абаха ба бэлэдхэхэ, эбэртэ бодо малай тоо толгойе, илангаяа үнеэдэй тоое олошоруулха арга олгоо.

РСФСР-эй малшад юhэдэхи табан жэлэй шидхэхы гурбадахи ба удаадахи жэлнүүдтэ ехэ, харюусалгатай зорилгонуудые шиидхэхэ болоно. Фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд ба эрдэмтэд мал ажалай продукци бүри ехээр үйлэдбэрилэн абахын, ажахыгаа эршэмтэйгээр эрхилхэ онол аргануудые нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлхын, эрдэм ухаанай туйлалтануудые. түрүү дүй дүршэл үргэнөөр хэрэглэхын тула шухала бүхы юумэ хэхэ байха гээд этигэдэгээ элирхэйлэн мэдүүлхыемни зүбшөөгыт.

Урдахи зорилгонуудаа амжалтатайгаар дүүргэхыень, КПСС-эй XXIV съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэлдээ шэнэ амжалтануудые туйлахыень энэ зүблөөндэ хабаадагшадта, Россиин Федерациин хүдөө нютагуудай бүхы ажалшадта үнэн зүрхэнhөө хүсэнэб.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. БРЕЖНЕВ.

1973 оной июниин 5.

АЛДАРТА ОЙН ХҮНДЭЛЭЛДЭ

ТАРИЛГА СҮМ ДҮҮРГЭГДЭЭ

hүүлшын хэдэн гектар обёос таригдажа, «Мир» колхозой хоёрдохи отделенидэ (эрхилэгшэнь коммунист А. Очиров) оройн ургамалнуудай тарилга дүүргэгдэбэ.

Байгша ондо тус отделени 1,5 мянга шахуу гектарта шэниисэ, тэрэнэй ехэнхиень хэрээhэлүүлэн тариба. Ургасыень дээшэлүүлхын тула гоштойхон газарта аммиагтай уhа оруулаад, хахалhан байна.

Эртынгээ ороohото таряа тарижа дүүрэмсээрээ отделениин механизаторнууд силостэ дарагдаха ургамалнуудые тарижа захалаа hэн. Түрүүшын ээлжээндэ урид хахалжа бэлдэhэн 250 га газарта кукуруза, мүн 77 гектар дээрэ обёос горох хоёрые холижо таряа hэн. Тэрэшэлэн зундаа ногоон занганиь сабшажа, сенаж болгохоор 50 гектарта обёосой үрэhэн хаягдаа, баhал витаминтай гурил болгохоор 60 гектарта зелёнко таригдаа.

Бүхы ургамалнуудые болзор соонь hайнаар тарихын тула трактористнууд Прокос Иванов, Алексей Цыденов, Батор Цыденов бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллажа, халаан бүриингөө даабари 200 процент дүүргэдэг байба.

Мүнөө отделениинхид паар хахалжа, ургасынгаа хойноhоо харууhалжа, баhал сүлөө тухагүй ажаллаhаар.

Д. БАДМАЕВ.

Зэдын аймаг.

ТАРЯАДАА ТҮГЭСХЭХЭНЬ

Хүрбын совхозой механизаторнууд таряалангаа 400 гектараар үргэдхэжэ, тэрээн дээрэ обёос тарижа дүүргэбэ. Шэнэ газар хахалгада механизаторнууд А. Екимов, Ц. Данзанов, К. Батомункуев болон бусад суг хүдэлдэг нүхэд сооhоо онсо илгарба. Эдэ механизаторнууд халаан бүриингөө даабарине холо дабуулэн дүүргэбэ. Ажахын таряашад түрэл республикынгаа 50-дахи жэлдэ ороohо таряанай үндэр баян ургаса хуряаха хүсэлэнтэй ажаллана. Тэдэнэр эртынгээ тарилгые хараалhан болзортоо hайн шанартайгаар дүүргэбэ. Мүнөө эндэхи механизаторнууд кукуруза, куузикугай тарилга ойрын үдэрнүүдтэ дүүргэхэнь.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.

Хори.

РЕСПУБЛИКЫН КОЛХОЗ, СОВХОЗУУДТА ХАБАРАЙ ТАРИЛГЫН ХЭР ЯБАЖА БАЙhАН ТУХАЙ

1973 оной июниин 4-нэй мэдээн

(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Хабарай бүхы тарилга	обёос	кукуруза	Силосэй бусад ургамал	Зелёнко
Баргажанай	72	72	36	13	8
Баунтын	34	98	—	—	4
Бэшүүрэй	90	85	94	19	33
Зэдын	76	71	90	80	16
Яруунын	83	67	—	78	26
Загарайн	86	103	68	66	34
Захааминай	82	111	111	79	1
Кабанскын	97	101	97	97	58
Хэжэнгын	81	58	53	92	7
Хурамхаанай	83	76	109	9	11
Хяагтын	88	83	90	79	26
Мухар-Шэбэрэй	85	88	71	27	33
Ахын	—	—	—	—	—
Прибайкалиин	87	93	17	104	2
Хойто-Байгалай	45	84	—	—	—
Сэлэнгын	83	63	93	81	7
Түнхэнэй	89	92	96	75	21
Улаан-Үдын	83	98	51	81	9
Хорин	81	96	94	72	7
Республика бүхыдөө	84	80	78	78	19

Улаан-Үдын сэмбын фабрикын коллектив Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе ажалай бэлэгтэйгээр угтахаар дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялга абаhан. Фабрикын бүхы хүдэлмэришэд дундаа мүрысэн хүдэлнэ. Залуу хүдэлмэрилэгшэ Мария Овчинникова халаанайнгаа даабари 10—15 процентээр үлүүлэн дүүргэжэ, мүрысөөндэ эрхимлэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Мария Овчинникова.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ШАНГА ТЭМСЭЛ

Газар таряалангаа эрхим hайнаар элдүүрилдэг ажахынууд ямаршье жэлдэ ороohо тарянай үбhэ ногооной тогтууритай hайн ургаса хуряажа ябадаг гээшэ. Үндэр ургаса хуряажа абахын тула хүдөөгэй механизаторнууд таряалан, сабшалан дээрээ наг шэбхэ гаргажа ехээр тарааха, минеральна үтэгжүүлгэ оруулха хүдэлмэриие эмхи гуримтайгаар ябуулхые оролдоно. Ороohото ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ минеральна үтэгжүүлгэ ехэ удха шанартай гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Хаана, ямар газарта, ямар үтэгжүүлгэ хэды шэнээнээр оруулхада зохисотой hайн бэ гэжэ мэргэжэлтэ бүхэн hайн мэдэхэ зэргэтэй.

Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой механизаторнууд ороohо тарянай hайн ургаса хуряажа абаха талаар нилээд дүршэлтэй болонхой. Хэрбээ 1970—1971 онуудта эндэ 2000 гектарта намарай паар хахалагдадаг байhан hаа, үнгэрэгшэ жэлдэ энээнээ 3 мянганда хүргэhэн байна. Саг болзортоо hайнаар элдүүрилэгдэhэн паар дээрэhээ үндэр баян ургаса хуряажа болохо гэжэ эндэхи таряашад hайн мэдэдэг болонхой. Гэбэшье тус ажахын бүхы таряалангай 6 — 7 процент сэбэр паар эзэлнэ. Май hарын 25-hаа паар хахалагдана. Августын 1-hээ 10 болотор хоёрдохисо хахална. Хахалалгын хоорондохи үедэ газараа культиватораар 3 дахин элдүүрилдэг гуримтай.

Хаанахи таряаланда, ямар минеральна үтэгжүүлгэ хэды шэнээн оруулхада зохисотой hайн бэ гэжэ эндэхид мэдэнэ. Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой таряашад 1970 онhоо аммиачна селитрэ, суперфосфат тарилга хэхэ үедөө оруулна. Эдэ бүгэдэ ажалые заабариинь ёhоор хэжэ шадаhанай ашаар тус колхоз гектар бүриhөө 3 — 4 центнер ехэ ургаса хуряажа абадаг болоо. Байгша ондо ажахын механизаторнууд хабарайнгаа тарилга хэхэ зуураа 1790 гектарта минеральна үтэгжүүлгэ оруулба.

Хэрэгсэлhээ гараhан хуушан сеялкые хүбилгажа, аммиагай уhа оруулдаг болонхой. Энэ оньhон аргые дүй дүршэлтэй механизатор хүдэлгэжэ, энэ шухала хүдэлмэриие гансааран шахуу бүтээнэ. Гектар бүридэ дунда зэргээр 3 центнер нимэ түхэлэй үтэгжүүлгэ оруулна. Аммиагай уhан 400 гектарта оруулагдаа.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы гурбадахи жэлдэ эндэхи таряашад минеральна үтэгжүүлгые ехээр оруулха хүдэлмэридэ гол анхаралаа табяа. Ажахын таряалан дээрэ бүхыдөө 250 тонно азотно, 100 тонно фосфорно, 60 тонно калийна үтэгжүүлгэ гаргагдаба.

Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз 55 мянган центнер ороohо, 50 центнер хартаабха, 2 .100 центнер овощ гүрэндэ худалдаха түсэбтэй юм. Түрэл республикынгаа тогтоhон жэлдэ ажахын таряашад болон малшад абаhан уялгаяа нэрэтэй солотойгоор дүүргэхын тула бүхы хүсэ шадалаа гарган ажаллажа байна.

И. ФЕДОРОВ.

ПУНКТНУУДАА ЗАhАБАРИЛЖА ЭХИЛБЭ

Малшадай эгээл харюусалгатай саhа — үбэлжэлгые аймагай ажахынууд hайнаар үнгэргэбэ. Хониной ноohо хайшалха хүдэлмэри үдэрhөө үдэртэ ойртоно. Түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы жэлдэ аймагай хонишод гүрэндэ ноohо худалдаха түсэб, даабарияа амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө оролдожо байнхай. Байгша ондо аймагай хонишод 4510 центнер «сагаан алта» гүрэндэ худалдаха гэхэ гү, али хонин бүриhөө 3 килограмм ноohо абаха уялгатай. Абаhан уялгаяа бодото дээрэнь дүүргэхын тула ажахынуудай хүтэлбэрилэгшэд болон мэргэжэлтэд энэ харюусалгатай ажалые эмхи гуримтайгаар, үсөөхэн үдэрэй турша да дүүргэхын тула ехэхэн хүдэлмэри ябуулжа байна.

Хонидой ноohо хайшалха пунктнуудые бэлэн болгохо хүдэлмэри Загаhатын, Худанай совхозуудта хэгдэжэ эхилбэ. Түрэл республикынгаа тогтоhон ойн баярай жэлдэ Худанай совхоздо 21.500 хониной, 2500 хурьганай ноohон хайшалагдаха. Эндэ жэлhээ жэлдэ хонидой ноohо хайшалдаг 3 пункт хүдэлгэгдэдэг байhан. Турзасгай гэжэ газарта томодхогдоhон пункт түхеэрэгдэжэ байна. Тус пунктда 100 хайшашан хүдэлхэ юм. Энэ ажалаа июнь hарын 10-да бэлэн болгохо гэhэн зорилго ажахын барилгашад урдаа табинхай.

— Урда жэлнүүдтэ хонидойнгоо ноohо 3 пунктда хайшалдаг байhан hаа, мүнөө энэ ажалаа нэгэ газарта бүтээхээр хараалнабди. Мүн эндэ столово баригдажа дүүргэгдэхэ болонхой. Хонидойнгоо ноohо энэ hарын 10-даар хиргажа эхилхэмнай. Энэ харюусалгатай ажалаа 15 үдэрэй турша дүүргэхээр хараалнабди, — гэжэ совхозой директор нүхэр Лодоев манда мэдүүлбэ.

Хайшалалгынгаа пунктнуудые Хэжэнгын совхоз заhабарилжа эхилбэ. Энэ hарын 9-дэ хайшашадай суглаан аймаг дотор үнгэргэгдэхээр хараалагдана.

Г. МОНКЕТОВ.

Хэжэнгын аймаг.

☆ ★ ☆

Улаан-Үдын хүүргэнүүдэй хабсаргамал металл зүйлнүүдэй заводой түрүү түмэршэ дархан Виктор Иванович Сидякиниие манай фотокорреспондент Ц. Цыренжаповай зураг дээрэ харанат.

☆ ★ ☆

СЭВ-эй ТҮСЭБҮҮД АМЖАЛТАТАЙГААР БЭЕЛҮҮЛЭГДЭНЭ

Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй XXVII сессиhээ

ПРАГА. (ТАСС). СЭВ-эй оронуудай социалис ёhоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдхэмэл программа бэелүүлхэ ябадалтай холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ байна. Сессидэ хабаадагшад XXVI, XXVII сессинүүдэй хоорондохи үе соо СЭВ-эй эрхилhэн ажал ябуулга тухай тэрэнэй Гүйсэдхэхэ комитедэй элидхэл дээрэ СЭВ-эй Гүйсэдкомой түрүүлэгшэ, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Ф. Гамоузай мэдээсэл шагнаба.

Комитедэй түрүүлэгшэ, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшын орлогшо, гүрэнэй түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ В. Гула түсэблэлгын талаар харилсаа холбоондо хабаатай асуудалаар СЭВ-эй комитедэй нэмэлтэ элидхэл хээ.

Тэрэшэлэн СЭВ-эй саг үргэлжын комиссинуудай түрүүлэгшэнэрэй: машина бүтээлгын талаар — К. Полачекын, хүнгэн промышленностиин талаар — И. Копчын элидхэлнүүд соносогдобо. Комитедэй түрүүлэгшэ, техническэ хүгжэлтын ба капитальна hомололгын министр Л. Шупка научно-техническэ харилсаа холбооной талаар СЭВ-эй комитедэй элидхэл хээ.

Совет делегациин толгойлогшо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин сесси дээрэ үгэ хэлэбэ. Социалис ёhоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдэмэл программа бэелүүлхын тула СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай эрхилдэг хамтын ажал ябуулгын хэдэ хэдэн шухала шэглэлнүүд үгэ доторнь шэнжэлэгдээ. Ажахын социалис байгуулалтын үлүү hайниие, социально-экономическа хүгжэлтын зорилго бүри ехэ ашаг үрэтэйгөөр шиидхэхын тула социализмын оронуудай бэелүүлдэг аха дүү ёhоной харилсаа холбооe бүхы талаарнь хэрэглэхэ шухала гэжэ тусхайлан тэмдэглэгдэбэ.

А. Н. Косыгин үйлэдбэриеэ тусхай мэргэжэлтэй болгохо, хамжаалан эрхилхэ асуудалнуудта, тэрэшэлэн экономическа харилсаа холбоо хүгжөөхэ зорилгонуудтай зохилдуулан табигдадаг социалис ёhоной түсэблэлгын асуудалнуудта горитой анхарал хандуулба.

А. Н. Косыгин түлишын, элшэ хүсэнэй промышленностиин, атомай хүсэнэй ба бусад hалбаринуудые хүгжөөхэ зорилгоор СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай харилсаа холбоо бэхижүүлхэ асуудал дээрэ мүн лэ тогтоо.

Зүблэхэ зүйлдэ оруулагдаhан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ СЭВ-эй XXVII сесси дээрэ үргэлжэлбэ.

Г. ГУСАГТАЙ УУЛЗАБА

ПРАГА. (ТАСС). Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй XXVII сессидэ хабаадажа байhан СЭВ-эй гэшүүн-оронуудай делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэдтэй КПЧ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Г. Гусак июниин 6-да уулзаба.

Совет делегациие толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, Болгариин, Венгриин, ГДР-эй, Кубын, МНР-эй Польшын, Румыниин, ЧССР-эй делегацинуудай толгойлогшод, мүн СФРЮ-гэй делегациин толгойлогшо уулзалгада хабаадаа гээд ЧТК агентство мэдээсэнэ.

Г. Гусак делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые үнэн зүрхэнhөө амаршалаад, социалис ёhоной экономическа харилсаа холбооной нэгэдхэмэл программа бэелүүлгэдэ СЭВ-эй XXVII сесси ехэ удха шанартай байна гэжэ тэмдэглээ. СЭВ-эй сессиин зүблэхэ зүйлэй асуудалнуудаар hанамжануудаа хэлсэбэ. СЭВ-эй бүхы гэшүүн-гүрэнүүдэй арадай ажахые хүгжөөхэ, социалис оронуудай экономико улам hайжаруулха шухала арга нүхэсэл болохо экономическа харилсаа холбооной булюу ушарнуудые хэрэглэхэ шухала гэжэ тэмдэглэгдээ.

ПРОМЫШЛЕННА ФЕРМЭНҮҮДЭЙ ЭКОНОМИКО

hү, мяха бүри ехээр абадаг болохо асуудал хэлсэhэн Бүхэроссин зүблөөнhөө

Мал ажалай продуктнууд хүнэй эдеэ хоолдо шухала белогуудай хахад шахууе, калориин дүрбэнэй нэгэ хубиие үгэдэг байна. КПСС-эй Центральна Комитет, Советскэ правительство энэ шухала hалбариие хүгжөөлгэдэ тон ехэ анхарал хандуулна. Москвада Союзуудай байшангай Колонно зал соо болоод тараhан, hү ба мяха бүри ехээр абаха тухай хэлсэhэн Бүхэроссин зүблөөн энэ асуудалда зорюулагдаа.

Үгэ хэлэгшэд — эрдэмтэд, мэргэжэлтэд энэ зорилго шиидхэхэ асуудалнуудые совет хүнүүдэй байдал бүри баян дэлгэр, болбосоронгы болгохо тухай КПСС-эй XXIV съездын программна заабаринуудтай холбобо. Гүрэмнай мал ажалда зорюулан ехэ мүнгэ hомолдог, олон техникэ үгэдэг, кадрнуудые бэлдэдэг байна. hү, мяха абалгын хэрэгые бүри эршэмтэй түргэнөөр хүгжөөхэ, фермэнүүдтэ промышленна онол арга хэрэглэдэг болохо гэhэн хараа бодол баримталагдана.

Энээндэ жэшээ боломоор баримтануудые Ленинградска областиин совхозуудай нэгэдэлэй начальник **В. А. Горяшин** дурдаба. Хоёр жэлэй туршада эндэхи совхозуудай эбэртэ бодо малай тоо 50 мянган толгойгоор нэмэhэн байна. hүнэй центнер бүхэндэ гаргагдадаг хүсэн 10 процентээр хороогдоо.

Тульска областиин Новомосковско районой Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **В. А. Стародубцев** фермэнүүдтэ промышленна онол аргануудые хэрэглэдэг болоhон дүй дүршэл тухайдаа зүблөөндэ хабаадагшадта хөөрэбэ. Оньhожоруулагдамал предприяти эмхидхэhэнэй ашаар тус ажахын 7 хүнhөө бүридэhэн бригада hаамхай 400 үнеэе харууhалдаг болонхой.

Энэ зүблөөн промышленна онол аргануудые хэрэглэдэг hү-hаалиин предприятинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэл согсолбо. Имэ предприятинуудые зоотехническэ, экономическа үрэ дүнгүүдэйнь талаар абажа харабал, ороной ажахынуудтахи дундуур фермэнүүдhээ hураггүй ехэ амжалтануудые туйлана.

hү-hаалиин промышленна түхэлтэй фермэнүүдэй дундуур туйлалтануудые абаад үзэе. Тиимэ фермэ бүхэндэ 1.300 гаран толгой үхэр, тэрэ тоодо 670 үнеэн үдхэгдэнэ. Тэдэнэй дундуур hаалинь — 3.450 килограмм болоно. Килограмм hү hаахын тула 1,22 единицэ тэжээл гаргашалагдана. Центнер hү абахын тула дүрбэн часай турша соо дүрбэн хүн ажаллаха жэшээтэй, hүнэй центнер бүхэнэй өөрынь үнэ 15 шахуу түхэриг болоно. Ажахынуудай мэргэжэлтэд эдэ тоо, баримтануудые өөhэдынгөө фермэнүүдэй үрэ дүнгүүдтэй жэшэжэ үзэхэ ёhотой. Мал ажалай ашаг үрые улам дээшэлүүлхэ зорилго табигдана.

Түрөөгүй ба hү шэмэ ехэтэй үнеэдые үдхэдэг Пензенскэ нэгэдэлэй директор **В. Ф. Буйлов** үгэ хэлэхэдээ, ажахые тусхай мэргэжэлтэй болголгын ехэ ашаг үрэтэй байhыень элирхэйлэн харуулаа.

Эндэхи ажал хэрэг конвейерэй түхэлтэйгөөр эмхидхэгдэнэ. Ажахынуудынь 10—15 хоноhон тугалнуудые тушаажа абаад, hаамхай үнеэдэй промышленна hүрэгтэ тушаадаг байна. Эдэнь хуушан аргаар үдхэгдэдэгhөө hураггүй ехэ ашаг шэмэ үгэнэ. Имэ нэгэдэл бүхы Пензенскэ районой үнеэдэй ашаг шэмые дээшэлүүлгэдэ hайнаар нүлөөлөө. Урда тээнь үнеэн бүриhөө жэлэй турша соо 2.000 килограмм hүн hаагдадаг байбал, 1972 ондо тэрэнь 650 килограммаар нэмээ.

Республикын ажахынуудта малые уянда байлгажа тэжээдэг гурим дэлгэрэнги. Энээниие улам нарижуулан hайжаруулха шухала гэжэ зүблөөн дээрэ тэмдэглэгдээ. Гэхэ зуура, ороной зарим нютагуудтахи hү hаалиин предприятинуудай хүдэлмэриин үрэ дүнгүүдhээ харахада, малые уянда байлгангүй (25—50-даар байлгажа) тэжээбэл, ехэ ашаг үрэ үгэхэ гэжэ hанамжалан дурадхаха үндэhэ баримта бии.

Тусхай мэргэжэлтэй болгохо, нэгэ газарта олоор байлгажа тэжээхэ гээшэ мяханай мал үдхэлгын гол арга болоно. Московско, Пензенскэ, Тамбовско, Белгородско областьнуудтахи, Краснодарска ба Алтайн хизаарнуудтахи «мяханай фабрикануудай» дүй дүршэлhөө харахада, имэ арга хэрэглээд байбал, ажалай бүтээсэ 2—3 дахин, бүришье ехээр дээшэлнэ. Шахагдаhан малай шэгнүүр ехээр нэмэхэ, шанар hайжарха, нэмэлгынь өөрынь үнэ хямдарха байна.

Бүхэроссин зүблөөн энэ hалбариие хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ нөөсэ арга боломжонуудые тодорхойлоо.

Мяха үйлэдбэрилэн абалгын хэрэгтэ оньhожоруулга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Жэшээлэн хэлэбэл, Ростовско областиин «Маргаритовский» совхоз дүрбэ мянган толгой мал шахана. 6 тракторист, 2 адуулгашан тэдэ малые харууhалдаг байна. Эрэ хашараг, буруунуудай шэгнүүрые нэгэ центнерээр нэмээлгэхын тула 2,2 хүн часай турша соо ажаллаха зэргэтэй болоно. Энэнэй урда тээ нэгэ хүн үхэрэй 40 килограмм мяха үйлэдбэрилдэг байбал, мүнөө 300 килограммда хүргэнэ.

Бүхэроссин зүблөөн hү, мяха абалгын промышленна онол арга хэрэглэхэ асуудалнуудые зүбшэн хэлсэжэ, энэ талаар эрдэм наукын туйлалтануудые, түрүүшүүлэй дүй дүршэлые согсолоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ **М. С. Соломенцев** зүблөөн дээрэ үгэ хэлэбэ.

Россин Федерациин бүхы малшадта хандаhан хандалга баталан абтаа. Зүблөөндэ хабаадагшад малай тэжээл амжалтатайгаар бэлэдхэхэ, мал ажалай продуктнуудые бүри ехээр үйлэдбэрилжэ абахын тула түсэбтэ табан жэлэй даабаринуудые заабол дүүргэхэ уряал гаргаба.

Зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневтэ эльгээхэ бэшэгые ехэ баяртайгаар баталан абаа.

(ТАСС-ай корр.).

А. Н. Косыгин ЧССР-эй Президенттэй уулзаа

ПРАГА. (ТАСС). ЧССР-эй Президент Л. Свобода Экономическа Харилсан туhалалсалгын Соведэй XXVII сессидэ хабаадажа байгаа Совет делегациин толгойлогшо, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинтай июниин 6-да Прагын Градта уулзаа.

Үнэн зүрхэнэй, хани ёhоной хөөрэлдөөндэ ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшэ Л. Штроугал, СССР-hээ ЧССР-тэ байдаг элшэн сайд В. В. Мацкевич хабаадаа.

А. П. КИРИЛЕНКО ЧУВАШАДА

ЧЕБОКСАРА. (ТАСС-ай корр.). КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, КПСС-эй ЦК-гай секретарь нүхэр А. П. Кириленко эндэ хоёр үдэрэй турша соо байба. Тэрэнтэй хамта СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. Э. Дымшиц, СССР-эй хабсаргалгын ба тусхай барилгын министр Ф. Б. Якубовский, КПСС-эй ЦК-гай машина бүтээлгын таhагые даагшын орлогшо И. И. Козлов гэгшэд ерэлсээ.

А. П. Кириленко Чебоксарадахи промышленна тракторнуудай заводой, Чебоксарска ГЭС-эй барилгын ябасатай, городтохи гэр байрануудай барилгатай танилсаба.

А. П. Кириленко барилганууд дээрэ ошожо, хүдэлмэришэдтэй, инженернүүд болон техникүүдтэй хөөрэлдэhэн, ажаллахада хэр аятай зохид байhаарнь, барилгын хүдэлмэри эмхидхэлгые hайжаруулха, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, хүнүүдэй ажаhуудалай эрилтэ хэрэглэмжын хангагдасые улам hайжаруулха асуудалнуудаар hонирхоhон байна.

А. П. Кириленко Чувашай АССР-эй ба Чебоксара хотын хүтэлбэрилхы партийна ба Соведүүдэй хүдэлмэрилэгшэдтэй КПСС-эй Чувашай обкомдо уулзажа, дэлгэрэнгыгээр хөөрэлдөө.

КПСС-эй Тувын обкомой пленум

КЫЗЫЛ. (ТАСС). КПСС-эй Тувын обкомой пленум июниин 6-да эндэ болобо.

Тус пленум Г. Ч. Ширшиниие КПСС-эй Тувын обкомой нэгэдэхи секретарь болгон hунгаа.

ҮНЭН СЭДЬХЭЛЬЭЭ ДЭМЖЭНЭБДИ

Партиин райкомой пленум

КПСС-эй Хоринн райкомой ээлжээтэ пленум боложо үнгэрөө. Пленумдэ хабаадагшад КПСС-эй ЦК-гай апрелиин (1973 оной) Пленумэй дүнгүүд болон аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тухай асуудал зүбшэн хэлсээ.

Партиин райкомой пленум дээрэ үгэ хэлэhэн КПСС-эй райкомой нэгэдэхи секретарь **П. М. Павлов,** Анаагай совхозой парткомой секретарь **Д. Ц. Шойнёнов,** Тээгдын дунда hургуулиин директор **Б. Э. Дагбаев,** аймсоведэй гүйсэдкомой дотоодын хэрэгүүдэй таhагай партийна эхин организациин секретарь **В. Н. Степанов,** Хандагайн леспромхозой парткомой секретарь **М. И. Токарев,** Хоринн совхозой директор **Ц. Б. Данзанов,** «Знание» бүлгэмэй Хоринн отделениин харюусалгата секретарь **Н. Ф. Гармаева,** ВЛКСМ-эй райкомой секретарь **Н. Д. Ломханов,** аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын управлениин начальник **Ц. Ш. Бальбаров** гэгшэд «КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ талаар КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын ажал ябуулга тухай» асуудал зүбшэhэн партиин Центральна Комитедэй апрелиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые коммунистнууд, үргэн ниитэ ажалшад үнэн зүрхэнhөө hайшаан дэмжэнэ, үндэрөөр сэгнэнэ гэжэ мэдүүлбэ.

КПСС-эй XXIV съездын хараалhан эб найрамдалай харилсаа холбооной асари ехэ программын хэлбэришэгүйгөөр, урагшатай hайнаар, амжалта түгэс бэелүүлэгдэжэ байhандань аймагай олониитэ омогорхон баясана. КПСС-эй Центральна Комитедэй Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Германиин Федеративна Республика ошоходоо, угаа амжалтатай, ехэ хэрэг бүтээжэ, түрэл оронoo бусажа ерэhэндэнь, гүн сэдьхэлhээ баясана, урмашана.

Гэхэтэй хамта уласхоорондын асуудалаар партиин ЦК-гай эрхилжэ байгаа ехэ ажал ябуулгын харюуда бүри эршэтэйгээр, аша үрэ ехэтэйгээр хүдэлжэ, экономикоёо улам бэхижүүлхэ, соёл культураяа бүри хүгжөөхэ уялгатай байhанаа мэдэрнэ. Юhэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлдэ бэелүүлэгдэхээр хараалагдаhан даабари болон уялгануудаа болзорhоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрhэн социалис мүрысөө улам далайсатай болгохо эрилтэ аймагай коммунистнуудай, партийна организацинуудай үмэнэ табигдана.

КПСС-эй ЦК-гай апрелиин Пленумэй тогтоолые ажалшадта тайлбарилан ойлгуулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, уласхоорондын асуудалаар партиин эрхилдэг ажал ябуулгын удха шанар тухай тодо hонороор хөөрэжэ үгэхэ шухала байhан тушаа анхарал онсо хандуулагдаа.

Партиин ЦК-гай апрелиин Пленумэй шиидхэбэринүүдые халуунаар hайшааhан, үнэн зүрхэнhөө дэмжэhэн удхатай тогтоол пленумдэ хабаадагшад баталан абаа. Мүн тэрэшэлэн ойрын сагта аймагай партийна организациин бэелүүлхэ зорилгонууд тогтоол соо тодорхойгоор бэшэгдээ.

Манай корр.

РСФСР-эй барилгын материалнуудай промышленностиин министерствын залуу предприяти Тимлюйн заводой шифер болон асбестоцементын зүйлнүүдые хэрэглэдэггүй барилга гэжэ Сибирьтэ байхагүй. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада завод хоёр дахин ехээр шифер гаргадаг болоо. Энэ оной нэгэдэхи кварталай дүнгүүдээр заводой коллектив министерствын дамжуулгын Улаан тугта хүртөө.

ТАСС-ай фотохронико.

ЭРДЭМ, ТЕХНИКЫН ТАЛААР СССР-эй ЛЕНИНСКЭ, ГҮРЭНЭЙ ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО КОМИТЕДЬЭЭ

Эрдэм болон техникын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитет 1974 оной Ленинскэ шангуудые олгохоор зууршалагдаhан зохёол бүтээлнүүдые абана. 1973 оной октябриин 16 хүрэтэр тэдэниие абажа үргэлжэлхэ юм.

Эрдэм болон техникэдэ шэнэ шэглэлнүүдые бии болгоhон, энэ hалбариин талаар дэлхэйн туйлалтануудhaa үлүү hайн шэнжэ шанартай онсо гайхамшаг научна шэнжэлгэнүүд; СССР-эй арадай ажахыда ехэ туhа хүргэhэн, хэм хэмжээнэйнгээ талаар бусад оронуудай туйлалтануудhaa үлүү hайн техническэ шэнэ шиидхэбэринүүд; гүрэнэй ба ажахын байгуулалтын, марксистско-ленинскэ эрдэм ухаанай, мүнөө сагай ниитын ажабайдалай тон шухала асуудалнуудаар хэгдэhэн онсо гайхамшаг шэнжэлгэнүүд Ленинскэ шангуудта зууршалагдажа болохо.

Гэхэтэй хамта тус комитет 1974 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудта зууршалагдаhан зохёол бүтээлнүүдые абана. 1973 оной декабриин 15 хүрэтэр абажа үргэлжэлхэ.

Ороной эрдэм наукые хүгжөөлгэдэ ехэ туhа хүргэhэн научна шэнжэлгэнүүд; арадай ажахыда эгээн hайн материалнууд, машинанууд ба механизмуудые бии болгоhон, нэбтэрүүлэн дэлгэрүүлhэн зохёол бүтээлнүүд; бүтээсэ ехэтэй технологическа шэнэ арганууд: арадай ажахын ехэ удха шанартай үйлэдбэриин-техническэ түрүү дүй дүршэл нэбтэрүүлhэн зохёол бүтээлнүүд; барилгын ба техническэ уран нарин, гарза багатай түхеэрэлгэнүүд; гүрэнэй ба ажахын байгуулалтын, марксистско-ленинскэ эрдэм ухаанай асуудалнуудаар хэгдэhэн теоретическэ гүнзэгы удхатай шэнжэлгэнүүд СССР-эй Гүрэнэй шангуудые олгохоор зууршалагдажа болохо.

Научна зохёолнууд хэблэлдэ тунхаглагдаhанай hүүлээр, зууршалагдахын урда тээ жэлhээ доошо бэшэ болзорой үнгэрhэн хойно, тэрэшэлэн техникэдэ ба үйлэдбэридэ хабаатай зохёол бүтээлнүүд — арадай ажахыда нэбтэрүүлэгдэhэнэй hүүлээр хаража үзэхын тула абтаха.

Нэгэ зохёол бүтээл СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангда гансада зууршалагдажа болохогүй.

— Зохёол бүтээлнүүдые зууршалалгатай, бэлдэлгэтэй холбоотой бүхы асуудалнуудаар: **Москва, К-51, Неглинная улица, 29/14, тел. 295-31-04. 295-09-21** гэhэн адресаар эрдэм болон техникын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитедтэ хандаха.

ЛИТЕРАТУРЫН, ИСКУССТВЫН БА АРХИТЕКТУРЫН ТАЛААР СССР-эй ЛЕНИНСКЭ, ГҮРЭНЭЙ ШАНГУУДЫЕ ОЛГОХО КОМИТЕДЬЭЭ

Литературын, искусствын ба архитектурын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгохо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи комитет 1974 оной Ленинскэ шангуудта зууршалагдаhан зохёол бүтээлнүүдые абана. 1973 оной октябриин 16 хүрэтэр абажа үргэлжэлхэ.

Коммунис соёл болбосорол бүрилдүүлэн хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэ туhа хүргэhэн, манай обществын оюун бодолой ажабайдал баяжуулhан, уран hайханай талаар улам мэргэжэн нарижаhан, бүхы арадай зүгhөө мэдэрэгдэhэн, совет искусствын дэлхэйн удха шанарые батадхаhан социалис реализмын литература, искусство ба архитектурын онсо гайхамшаг зохёолнууд, тэрэшэлэн ороной эрдэм наукые хүгжөөхэ хэрэгтэ туhа ехээр хүргэhэн, тэрэнэй дэлхэйн удха шанарые бэхижүүлhэн литературын, искусствын, архитектурын теори ба түүхэдэ хабаатай элитэ мэдээжэ зохёолнууд Ленинскэ шангуудта зууршалагдажа болохо.

1972 оной октябриин 15-haa хожом бэшэ тунхаглагдаhан (баригдаhан) зохёол бүтээлнүүд абтаха.

Гэхэтэй хамта, энэ комитет 1974 оной СССР-эй Гүрэнэй шангуудта зууршалагдаhан зохёол бүтээлнүүдые нэгэн доро абалсаха юм. 1973 оной декабриин 15 хүрэтэр абажа үргэлжэлхэ.

Литературын ба искусствын эгээн уран хурса, удха түгэс зохёолнууд, архитектурын уран нарин, гарза багатай бүтээлнүүд, литературын, искусствын, архитектурын теори ба түүхэдэ хабаатай ехэ шэнжэлгэнүүд СССР-эй Гүрэнэй шангуудта зууршалагдажа абтаха.

Байгша оной июниин 15-haa хожом бэшэ тунхаглагдаhан (баригдаhан) зохёол бүтээлнүүд абтаха.

Нэгэ зохёол бүтээл СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангда гансада зууршалагдажа болохогүй.

Зохёол бүтээлнүүдые зууршалалгатай, бэлдэлгэтэй холбоотой бүхы асуудалнуудаар: **Москва, ГСП-4, Неглинная улица 15, телефонууд — 223-44-67, 223-19-30** гэhэн адресаар литературын, искусствын ба архитектурын талаар СССР-эй Ленинскэ ба Гүрэнэй шангуудые олгохо комитедтэ хандаха.

СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ

Байгша оной июниин 3-да Париж шадархи Ле Буржэ гэдэг аэродромдо дүтэхэнэ ТУ-144 гэжэ самолёдой усалталгада орохон ушар байдал ба шалтагаануудые элирүүлхын тула ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Л. В. Смирнов түрүүтэй правительственна комиссиие СССР-эй Министрнүүдэй Совет томилбо.

☆ ★ ☆

Франциода «ТУ-144» гэжэ самолёдой усалда орохонhоо уламжалан, тохёолдоhон хохидолые уласхоорондын гуримуудай үндэhөөр харюулхыень зохихо совет эмхинүүдтэ даалгаха, хохидолдо ороhон хүн зондо туhаламжа үзүүлхын тула 500 мянган франк табиха гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Совет тогтообо.

ЗАХААМИНАЙ аймагай колхоз, совхозуудай малшад үбэлжөөнhөө зуhаландаа нүүжэ гараа. Малшадые, илангаяа холын гүүртынхидые хэрэгтэй юумээрнь хүсэд хангаха тухай асуудал эндэ hайнаар шиидхэгдэнэ. Жэшээнь, нёдондо партиин райкомой, аймгүйсэдкомой эдэбхеэр малшадые үбэлэй үедэ комплексноор хангаха гэhэн шиидхэбэри абтаhан юм. Энэ хэрэгээ hайнаар бэелүүлжэ шадаа. Һара бүридэ нэгэ удаа тогтомол графигай ёhoop худалдаа наймаанай, элүүрые хамгаалгын, соёл культурын хүдэлмэрилэгшэд малшадта айлшалдаг байгаа. Эндэ лекци-хөөрэлдөөн, уран hайханай бүлгэмэй концерт харуулагдадаг, шэнэ ном, газетэ асарагдадаг, эд бараан, эдеэ хоолой зүйлнүүд наймаалагдадаг фото-зурагшье буулгаха, үhэ заhахашье хүн ерэдэг, хубсаhа хунар эсхэхэ, оёхо захил абтадаг, час, радио заhаха мастер айлшалалсадаг байhан юм.

ДҮЙ ДҮРШЭЛ ХАЛАН АБАНА

Иимэ хангалгын дүй дүршэлые халан абалсажа, нютагтаа нэбтэрүүлхын тула партиин Түнхэнэй райкомой пропаганда ба агитациин таhагые даагша А. Т. Мезенцев, соёлой таhагые даагша Х. Хантаев, аймпотребсоюзай худалдаа наймаа эрхилэгшэ В. К. Галанов гэгшэд Захааминай аймаг айлшалан ерэжэ, малшадтай хөөрэлдөө. Малшан бүхэн иимэ хангалгын тон hайн байhаниие тэмдэглээ.

— Бидэ иимэ хангалгые заатагүй өөhэдтөө нэбтэрүүлхэбди, энэ тон hайн,— гэжэ айлшадай үмэнэhөө А. Т. Мезенцев мэдүүлээ.

Д. АЮШЕЕВ,
манай корр.

Ажалай түрүүшүүл — арадай кандидадууд

НАЙДАМТАЙ ХҮН

Валентина Гавриловатай haяхан уулзахадамнай цехэйнгээ комсомолой организациин суглаа үнгэргэхэ гэжэ байба. Тэрэнэй ажалладаг ээрэгшэдэй цех Улаан-Үдын hooho сэбэрлэн угаадаг фабрикада ехэнүүдэйнь нэгэн. Харин комсомолойнь организаци тон олон гэшүүдтэй. Валентина тэрэнэй хүтэлбэрилэгшэ.

— Манай цех комсомол-залуушуулай гэжэ нэрэтэй. Нёдондо намар нүхэдни цехэйнгээ комсомолой организациин секретаряар hунгахадань шадаха, үгыгөө мэдэхэгүй дээрэhээ ехэ зүрхэ, алдаа hэм. Харюусалгатай ниитын ажал ха юм даа,— гэжэ тэрэ хөөрөөд, нэгэ юумэ hанаhан янзатай, энеэбхилэн нэмэбэ. — Ниитын даабаринуудые дүүргэдэг hэм. Теэд комсомолойнгоо эмхиин секретаряар нүхэдни hунгажа орхиха гэжэ hанаагүй бшууб...

Ингэжэ Валя хэлэхэдээ, үшөө өөрhөөнь үлүү бэрхэ, ажалдаа шударгы, ниитын ажалда эдэбхитэй нүхэд түхайгаа удаан хөөрөө бэлэй. Илангаяа тэдэнэйнгээ ажал хүдэлмэри тухай дэлгэрэнгыгээр удхалаа.

Үнэхөөрөөшье ПОШ-ой hooho ээрэлгын цехэй комсомолшуудай үүсхэл ехэ. Тэдэнэйнь эгээл ехые дурдая. Жэлэй эхиндэ тэдэнэр комсомолойнгоо суглаанда сугларжа, түрэл республикынгаа алтан ойе ямар бэлэгүүдээр угтахаяа хэлсээ. Тиихэдээ 1973 онойнгоо хахад жэлэй түсэбые болзорhоонь урид дүүргэхэ гэhэн нэгэдэхи асуудал дээрэ тогтобод.

— Энэ болзор дээрэ удаан арсалдаа hэмди. Заримманай хахад hараар урид дүүргэе гээ. Нүгөөдүүлнэй болзор оройдоо хэрэггүй гээ...— гэжэ Валентина Гаврилова энеэбхилэн үргэлжэлүүлхэдээ,— үгээ оложо ядаад байтарнай парткомой, дирекциин түлөөлэгшэнэр фабрикынгаа хахад жэлэй түсэбые нэгэ hараар урид дүүргэе гэhэн уряалаар нүхэдтөө хандагты гэжэ дурадхаба гээшэ. Хүбүүд, басагад, шууяшоо hэн ааб даа. Тиибэшье эсэстэнь зүрхэлөө hэмди. Хандалгыемнай бүхы фабрикын хүдэлмэришэд дэмжээ бэлэй. Ехэ харюусалга бэе дээрээ абаhанаа ойлгожо, бэеэ шангалаад лэ оролдоходоо нээрээш хэлэhэндээ хүрөөлди даа,— гэбэ.

Тэдэнэр майн гушанда, хахад жэлэйнгээ түсэб дүүргээ. Байгша ондо 500 килограмм утаhа арьбалха түсэбтэй haa, 270 килограмм арьбаланхай. Ингэжэ тэдэнэр ажалай талаар зорихоноо бэелүүлжэ ябана. Энэ хэрэгтэнь социалис мүрысөө эмхидхэхэ ажал хүдэлмэри hайжаруулга, хүдэлмэридэ түрүү онол арга нэбтэрүүлгэ, экономическа урмашуулга гэхэ мэтэ ехэ нүлөөлhэн байна. Цехэй штабай таhалгахан соо хэнэй даабарияа ямараар дүүргэжэ ябаhан, мүрысөөндэ хэнэй түрүүлжэ ябаhан, хубиин түсэбүүдые дүүргэлтэ гэхэ мэтэнүүд самбарнууд дээрэ эли бэшээтэй харагдана. Түсэб, уялга хоёрой дүүргэлтын график зураатай. Тэрэнь хүн бүхэнэй онобшолон ойлгожо харахаар үлгэгдэнги.

Эдэ бүгэдые эмхидхэхэ, гуримтай байлгаха талаар Валентина Гаврилова ехэхэн оролдоhон гээшэ.

Тэрэнэй саана ПОШ-ой комсомол-залуушуулай ниитэ ажабайдалда ашатуhа ехэтэй ажал ябуулдагынь олондо мэдээжэ байха. Тэрэ юуб гэхэдэ, фабрика шадарахи оршон тойроноо болбосон түхэлтэй болголго, сэсэрлигжүүлэлгэ, модо олоор тарилга болоно. Эндэ жара мянган элдэб түхэлэй модон hуулгагдаад, тэдэнь онhожоруулагдаhан соргочуудаар уhалагдадаг. Мүнөө фабрикын хүдэлмэришэд ПОШ-ойнгоо хорёо соохи талмайнуудта тарилга хэжэ дүүргээд, газаа тээгүүрхиие нь ногооруулжа эхилэнхэй.

Фабрикын директор В. Н. Шиганов бидэнтэй хөөрэлдэхэдөө:

— Гол түлэб hүүлэй хоёр жэл модо, сэсэг тарина гээшэбди. Хүдэлмэришэд ажалhаа сүлөө сагтаа энэ хүдэлмэридэ ерэдэг юм. Комсомолшуудай үүргэ ехэ ааб даа. Залуушуулнай хамаг түрүү эдэбхи үүсхэлдэ оролсодог, оролдолго гаргадаг.... Валентина Гаврилова гү?.. — гээд, гансата урматай болоодхихо юм. Ингэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ. — Харюусалга ехэтэй хүн гэжэл хэлэхэ байнаб... Даалгагдаhан ажалдаа оролдосотой... Найдамтай хүн .. Бэрхэ мэргэжэлтэ....

Бэрхэ мэргэжэлтэ... Түрүүн Валя арбадахиин hүүлээр хүдэлжэ эхилхэдээ ямаршье мэргэжэлгүй байгаа hэн ааб даа. Институтдa экзамен үгөөд унаа. Тиихэдээ тэрэ ПОШ-то ажалда абтаад, хойто намарынь Зүүн Сибириин технологическа институтдa заочноор ороо hэн. Мүнөө тус институтдай хоёр курс дүүргэнхэй.

— Сагни минута бүхэнөөр ээлээтэй. Заримдаа кино, театрта ошохо сүлөө болодоггүй. Тиибэшье, шэнэ оперын, баледэй зүжэгэй табигдахада үлэдэггүйб. Һүүлэй премьэрэнүүд соохоо Жигжид Батуевай «Газарай хүбүүн» гэжэ балед ехэ hайхашаагааб. Хүгжэмынь, хатарынь жэнхэни буряад.... Үшөө тиигээд удхань гүнзэгы, ехэ зориг, баян сэдьхэл түрүүлдэг зохёол байна. Гол шэнжэнь, минии hанахада, хүндэ али бүхы муу юумэндэ эбсэшэгүй байха, дорой ябадал гаргалгые үзэн ядаhан гэхэ гү, ажабайдалаа баяр жаргалаар халяан байлгахын түлөө тэмсэхэ харюусалга хүн бүхэндэ мэдэрүүлнэ гэжэ hананаб,— гэбэ.

Валятай хөөрэлдэжэ байхада, хүхюу зантай, абаринь сэхэмгэй, hонор бодолтой. Зан абаряараа зүлгы, эли, hаруул хүнүүд ябадаг шуу.. Нюуса, дутуу хэлэhэн юумэн гэжэ байхагүй. Валентина Гаврилова эгээл тиимэ хүн лэ даа.

— Уран hайханай хүсэн юуидэ бага байхаб? Бидэшье өөhэдөө дуулалдаха, хатар наадаха дуратайбди. Нарин сэмбын фабрикын хажуудахи «Текстильщик» гэжэ соёлой ордондо орожо үзөө hэн гүт? — гэжэ тэрэ гэнтэ асуугаад,— ерэхэ субботодо тэндэ залуу hунгагшадай үдэшэ болохо... Манай цехэйхид уран наада табиха, ерээрэйгты! — гэжэ уриба.

Иимэ нюурамгай, зохид зантай, юрыншэг абаритай хүнүүдээр уулзахада сэдьхэлдэ урматай болодог. Эгээл тиимэ мэдэрэлтэйгээр хахасаа hэмди.

Мүнөө болохоёо байhан нютагай Соведүүдэй hунгалтые үттүулан, Улаан-Үдын hooho угаадаг фабрикын орёолгын цехэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад Валентина Гавриловае ниислэл хотынгоо Октябрьска районой ажалшадай депутадуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлээ.

— Валяда бидэ найдаhан дээрэhээл энэ үндэр уялга даалгаха гэжэ шиидээ аабзабди даа. Нютагайнгаа засаг түрын хүдэлмэришэдэй түлөөлэгшэ байжа шадаха хүн! — гэжэ Владимир Михайлович Ковалев хэлээ hэн.

В. М. Ковалев ПОШ-ой түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн, коммунист хүн, орёолгын цехэй мастераар ажалладаг. Тэрэнэй Валентина Гаврилова тухай хэлэhэн үгэнүүдээр бидэшье энэ зураглалаа дүүргэбэбди.

Д. ЭРДЫНЕЕВ.

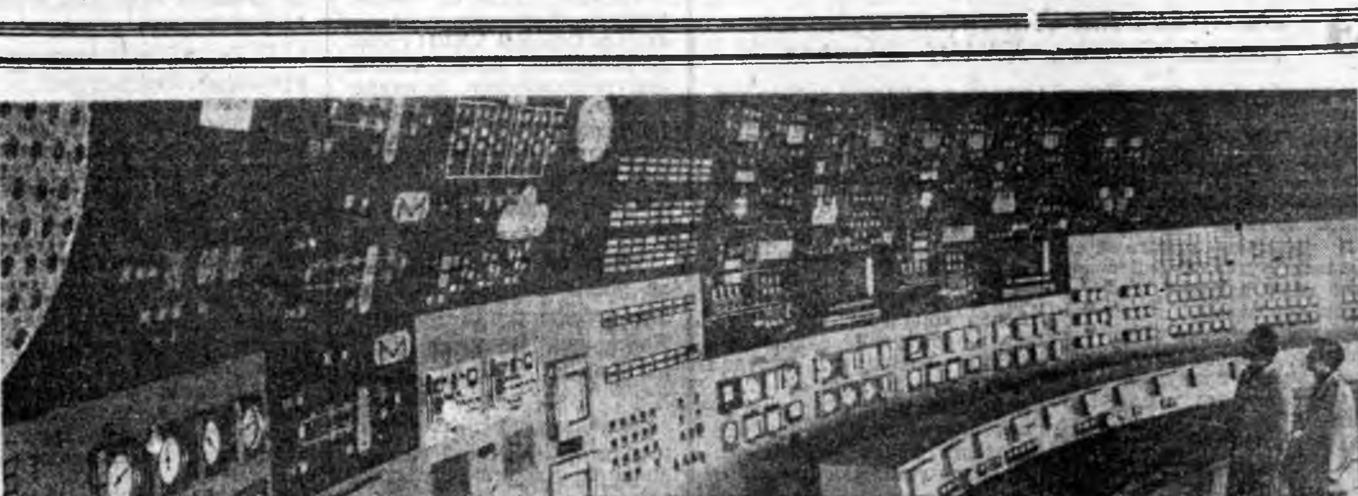

Нововоронежско атомна электростанциин коллектив дүрбэдэхи энергоблогойнгоо проектнэ хүсые болзорhоонь урид ашаглалгада тушааба. Агрегат проектнэ хүсэндөө орожо, зайн галай 440 мянган киловатт электрын элшэ хүсэ үгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: дүрбэдэхи энергоблогой управлениин щит.

ТАСС-ай фотохронико.

МАЛ АЖАЛАЙ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДЭЙ БҮХЭРОССИН ЗҮБЛӨӨН

Орон доторнай үйлэдбэрилэгдэдэг бүхы hүн, үхэрэй мяханай хахадhaa ехэнхинь Россиин Федерациин ажахынуудта тудана. Июниин 5-да Москвада, Союзуудай байшангай колонно зал соо нээгдэhэн мал ажалай хүдэлмэрилэгшэдэй бүхэроссин зүблөөн hү, мяханай шэглэлтэй мал ажал хүгжөөлгөөр республикын мүнөө үеын байдал ба саашанхи арга боломжонуудые зүбшэн хэлсэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ М. С. Соломенцев КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй амаршалга уншаба. Зүблөөндэ хабаадагшад тэрэ амаршалгые нэрьемэ альга ташалгаар угтаа.

РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо Н. Ф. Васильевай дурадхалаар мал ажалай талаар Бүхэсоюзна научно-шэнжэлгын институдай директор, ВАСХНИЛ-ай гэшүүн-корреспондент Л. К. Эрнст элидхэл хэбэ.

КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлэн, Россиин Федерациин малшад табан жэлэй түрүүшын хоёр жэл ба үнгэрhэн үбэлжэлгын үедэ, мяха, үндэгэ, hooho үйлэдбэрилхэ талаар хараалагдаhан хэмжээндээ хүрэжэ шадаа гэжэ элидхэлшэ, мүн үгэ хэлэгшэдшье тэмдэглэбэ. Гэбэшье, hү haалга табан жэлэй түсэбөөр тогтоогдоhон даабариhaa гээгдэжэ ябана. Энэ hалбариин хүгжэлтэ хаа хаанагүй мүнөө үеын арга боломжо ба эрилтые хүсэд ханганагүй. Ушар иимэhээ зүблөөндэ хабаадагшад туйлагдаhан амжалта тэмдэглээд, гол анхаралаа мал ажалай шиидхэгдээгүй асуудалнуудта хандуулба.

Һүүлэй хоёр жэлэй туршада Ленинградай, Липецкэ, Тулын областьнуудта, Чувашай АССР-тэ үнеэдэй тоо эгээл ехээр олошоруулагдаhан байна. Зарим хизаар, областьнуудта үнеэдэй hүрэг багаар олошорhон гү, али оройдоошье нэмээгүй байха юм.

Иимэ байдалые яагаад заhалтайб? Үнеэдэй hубайрха ябадалые доошолуулга — шухала хэмжээнүүдэй нэгэн болоно. Энэ хадаа зоотехническэ хэрэг. Энэ асуудал шиидхэнгүй үлэжэ болохогүй, зүбшэгдэжэ байhан хэрэгэй гол шухалань мүн.

Эндэ нэн түрүүн үнеэдые искусственнаар үрэжүүлхэ хүдэлмэриие эрид шууд hайжаруулха тухай хэлэгдэнэ. Энээнгүйгөөр малай тоо олошоруулхын аргагүй.

Мүнөө үедэ ажахыда юрын үнеэд хэрэгтэй бэшэ, харин ашаг шэмэ ехэтэй, үйлэдбэриин технологидо таараха, hайжаруулагдаhан үүлтэрэй мал хэрэгтэй. Энэ талаар республика дотор ехэ юумэн хэгдээ, бодото дээрээ үүлтэртэ бэшэ мал үгы шахуу.

Малайнгаа үүлтэр бүри саашань hайжаруулха, ашаг шэмыень ехээр дээшэлүүлхэ хүдэлмэриин программа научна үндэhэ hууритай. Үүлтэр hайнтай бухануудые олоор хэрэглэхэ, ашаг шэмэ ехээр үгэхэ туганнуудые илган абаха хүдэлмэри хараалагданхай.

Мүнөө үеын фермэнүүдэй арга боломжонууд хараада абтана. Мал ажалда фермэнүүдые томодхохо шухала. Республика дотор мянга хүрэтэр, мянганhaa дээшэшье үнеэтэй предприятинууд

АЖАЛШАД ЗҮБШЭНЭ, ДУРАДХАНА, ШҮҮМЖЭЛНЭ

ЭРШЭТЭ АЖАЛ

(Редакцида ерэһэн бэшэгүүдэй шэнжэлэл)

Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри Буряадай Автономито Республикын байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойн һайндэр ойртоод байна. Энэ һайндэрэй хүндэдэ промышленнэ предприятинуудай, колхоз болон совхозуудай ажалшад дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаа һэн. Хэлэһэн үгэеэ хэрэг дээрэнь бэелүүлжэ, ойн баярай үдэрые ажалай ехэ бэлэгүүдээр угтаха гэжэ эрмэлзэһэн коллективүүд, ажалай түрүүшүүл олошорно.

Республикын ажалшадай эршэтэ ажал хүдэлмэри тухай үнгэрэгшэ май һара соо редакцида олон бэшэг ороһон байна. Тэдэ бэшэгүүд бүлтэдэ газетын хуудаһануудта толилогдоһон, удаахи номернуудта табигдаха. Байгша оной май 5-най номерто газетын штатнабэшэ корреспондент А. Нагаслаевай «Болзорһоонь урид» гэһэн мэдээсэл толилогдоһон юм. Улаан-Үдын аймагай колхоз болон совхозуудай энэ жэлэй түрүүшын хахадта мяха гүрэндэ худалдаха түсэбөө болзорһоонь хоёр һара 10 хоног урид дүүргэһэн тухай тэрээн соо хэлэгдэһэн байгаа.

Байгша оной хабар оройхон болотор хүйтэн байжа, Буряадай республикын механизаторнууд, тарияашад хабарай тарилгын хүдэлмэри хожомдожо эхилһэн байна. Хэды тиимэ байбашье һаань, хүдөөгэй ажалшад табан жэлэй шиидхэхы ондо орооһо тариянай, бусад ургамалнуудай баян ургаса абахын түлөө бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, тарилгаа богони болзорто эрхим шанартайгаар үнгэргэхын тула үсэд нэтэрүүгээр оролдон ажаллаа.

Хабарай тарилгын харюусалгатай хүдэлмэри олонхи ажахынуудта эмхитэй гуримтайгаар үнгэргэгдөө. Энээн тушаа газетэдэ толилогдоһон мэдээсэлнүүд элирхэйлэн харуулна. Кабанскын, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын, Зэдын, Бэшүүрэй аймагуудай олохон колхоз, совхозууд тарилгаа богони болзорто дүүргэжэ үрдөө. Жэшээлхэ хэлэбэл, Кабанскын аймагай «Шергинский» совхозой механизаторнууд 5700 гектар тарялангые шанилсэн оройдоо 10 үдэрэй туршада тарижа дүүргэбэ.

Март—апрель һаранууда республикын аймаг, ажахы бүхэндэ механизаторнууд, газар тарилангай бусад хүдэлмэрилэгшэдэй суглаанууд боложо үнгэргэгдөө һэн. Тэдэ суглаануудта хабаадалсагшад энэ жэлдэ орооһо тариянай, газар тарилангай бусад ургамалнуудай баян ургаса абаха тухай шиидэбэ. 1973 оной хабар 50 мянганһаа бага бэшэ шэнэ газар элдүүрилхэ, тэрэнэй ехэнхи талмайда тарилга хэхээр зоригжоһон байгаа. Шэнэ газар хахалалгын хүдэлмэри ажахынуудта гол түлэб май соо ябуулагдаа. Энэ гүрэн түрын удха шанартай ажалда колхоз, совхозуудай, «Бурводстройн», республикын «Сельхозтехника» нэгэдэлэй, бусад предприятинуудай механизаторнууд эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байна.

Шэнэ газар элдүүрилхэ хүдэлмэри Хурамхаанай. Зэдын, Хэжэнгын, Сэлэнгын, Мухар-Шэбэрэй болон бусад аймагуудай ажахынуудта муу бэшээр үнгэргэгдэнэ. Хурамхаанай аймагай ажахынууд хамтадаа 2500 гектар шэнэ газар элдүүрилхэ түсэбтэй байбал, тэрэнэй хахадһаа холо ехэншыень бэелүүлээд байна. Хэжэнгын аймагай «Первомайский», «50 лет Октября», Худанай совхозуудта энэ шухала хүдэлмэри урагшатай ябуулагдана.

Орооһо тарияанай, тэжээлэй ургамалнуудай ургаса дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шэнэ газар элдүүрилжэ, тарялангай талмай ехэ болгохо асуудал онсо удха шанартай болоно. Тиимэһээ энэ хүдэлмэри аймагуудай партийна, совет, хүдөө ажахын органуудай үдэр бүриин анхарал, хиналта доро байха зэргэтэй. Шэнэ газар элдүүрилгэ дээрэ олон тоото механизаторнууд оролдосотой һайнаар хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда социалис мүрысөөн улам үргэдэнэ. **Ушар иимэһээ шэнэ газар элдүүрилгын хаана ямараар ябажа байһан тухай, механизаторнуудай баатарлиг габшагай ажал хүдэлмэри тухай һонирхолтой материалнуудые уран гоёор зураглан бэшэжэ, редакцида эльгээхэ бэзэ гээд, хүдөө бэшэгшэдэ, олон мянган уншагшадта редакци найдахын ехээр найдана.**

Бүхы орон доторнай, тэрэ тоодо Буряадай республикада, нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэл ябажа байна. Май һара соо нютаг, коллектив бүхэндэ һунгалтын урда тээхи суглаанууд боложо, депутатада кандидадууд дэбжүүлэгдэһэн байна. Эдэ суглаанууд ажалшадай политическэ ехэ дэбжэлтэ оршон байдалда боложо үнгэрбэ. Нютагай Соведүүдэй депутатада кандидадаар ажалай эрхимүүд, эрхим түлөөлэгшэд дэбжүүлэгдэһэн байна. Депутатада кандидадуудай дунда промышленно, хүдөө ажахын үйлэдбэринүүдэй түрүү хүдэлмэрилэгшэд, соёл гэгээрэлэй, медицинын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, партийна, совет органуудай хүдэлмэрилэгшэд олон.

Нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэлгэ шиидхэхэ хаһадаа орожо, һунгагшадай дунда ойлгуулгамжын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдажа байна. Һунгуулиин участок бүхэндэ агитпункт нээгдээд, үдэшэ бүри һонирхолтой хөөрэлдөөнүүд болоно. Депутатада кандидадууд һунгагшадтайгаа уулзана. Богони хоноор хэлэбэл, **нютагай Соведүүдэй һунгалтада бэлэдхэл тухай асуудалнуудаар редакцида олон бэшэг ороһон, саашадашье ороход бэзэ гэжэ найдана.**

КПСС-эй Центральна Комитедэй апрелиин (1973 он) Пленумэй дүнгүүд тухай асуудал зүбшэн хэлсэһэн партийна эдэбхитэдэй суглаанууд аймагуудта боложо байна. Партийна документнүүдые нэлэнгэ республика дотор үргэлжэлһөөр. Энэ шухала асуудалнуудта зорюулагдаһан олон бэшэг редакцида почтоор ерэжэ, май соо газетэдэ тунхаглагдаа. Тэдэниие шэнжэлэн уншахада, республикын коммунистнууд, бүхы ажалшад түрэл Коммунис партиин, Советскэ правительствын гадаада политикые нэгэн дуугаар дэмжэн һайшааажа байһанаа мэдүүлнэ.

Үнгэрэгшэ май һара соо газетын редакцида хамта дээрээ 304 бэшэг ороо. Тэдэнэй олонхинь газетэдэ гаргагдажа, зариманиинь хэмжээ абахын тула зохихо эмхи зургаануудта эльгээгдэһэн байна. Урда һарануудта газетэдэ толилогдоһон фельетонууд, шүүмжэлхы статьянууд тушаа хэдэн харюу редакцида орожо, уншагшадта мэдээсэгдээ һэн.

Хүндэтэ уншагшад, хүдэлмэришэн ба хүдөө бэшэгшэд! Республикын ойн баярай һайндэрэй ойртохо тума социалис мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа байна. Колхоз, совхозуудай малшад зуһаландаа орожо, налгай тэнюун зунай сагта адууһа малаа һайнаар таргалуулжа, хямда сэнтэй мяха ехээр абахын түлөө, һү һаалияа хүнэгөөр дүүрэн салгидуулхын түлөө үсэд шангаар тэмсэжэ эхилбэ. Эдэ, мүн бусад олон асуудалнуудаар таанадһаа бэшэгүүдые хүлеэнэбди.

Хойто Байгалай аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхоз оро усхэбэрилжэ, ажахыдаа ехэ олзо доход оруулдаг байха юм. Элдэб янзын геолого-бэдэрэлгын партинууд энэ колхозһоо оронуудые абажа, ашаа шэрэдэг байна. Тиихэдэ колхоз өөһэдынгөө орошодые үгэлсэдэг заншалтай.

Михаил Семенович Агдыреев хэдэн жэлэй турша соо түрэл колхоздоо орошодой бригадираар ажаллана. Тиигэхэ зуураа ашаа шэрэхэ даабарияа улүүлэн дүүргэжэ, оронуудаа гарзагүйгөөр харууһалха хэрэгтэ тон ехэ анхарал хандуулжа, оролдосотой һайнаар хүдэлнэ.

Тэрэнэй хүдэлмэри урагшатай һайн ябана. Үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ бригадынь гэшүүд ашаа шэрэхэ түсэбөө болзорһоонь урид улүүлэн дүүргэһэн байгаа. Һүрэг оронуудынь үхэл гарзада ороогүй. М. С. Агдыреевэй бригадын гэшүүд энэ жэлэй ашаа шэрэлгэдэ һайнаар бэлдэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: М. С. Агдыреев.

А. КЛИМЕНКЫН фото.

ЭРХИМҮҮДЫНЬ ЭЛИРҮҮЛЭГДЭЭ

Улаан-Үдын судна бүтээлгын заводто элдэб янзын мэргэжэлтэдэй конкурс жэл бүри үнгэргэгдэжэ, заншалта болонхой. Конкурсдо хабаадагшадай тоо бүри олошорно.

Судна хабсаргагшадай тиимэ конкурс һаяхан энэ заводто боложо үнгэрбэ. Тэрэнь Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар алдарта 50 жэлэй ойдо зорюулагдаһан байгаа. Заводто олон жэл соо хүдэлжэ, дүй дүршэлөөр баян болоһон ажалай ветерануud, техническэ мэргэжэл шудалха училищи дүүргэһэн залуухан хүдэлмэришэд конкурсдо хабаадалсаба.

Конкурс үнгэргэхэ комиссиин түрүүлэгшэ хабаадагшадые халуунаар амаршалжа, мүрысөөнэй гуримтай танилсуулаад, ажаллажа эхилхыень уряална. Тиигэхэтэйнь сасуу цех соо эршэтэ ажалай суурян зэдэлшэнэ. Конкурс үнгэргэхэ комиссиин гэшүүд хабаадагшадай ажалые хёрхоор хинан шалгана. Ажал дээрэ аюулгүйн гурим сахилгые, хүдэлмэриин газарай ямар байһаниие, ажалдаа шэнэ түрүү онол арга хэр хэрэглэнэб гэжэ комиссиин гэшүүд адаглан харана.

Тиигэһээр байтар түрүүшын продукци бэлэн болошобо. Тэрэниие судна хабсаргагша Л. И. Прутовой 1 час 25 минута соо эрхим шанартайгаар бүтээгээ. Энэнь нормоор хараалагдаһан сагһаа 30 минутаар бага болоно. Теоретическэ мэдэрэлэйнгээ талаар Л. И. Прутовой баһал бултанһаа һайн сэгнэлтэ абаа. Тиигэжэ энэ нүхэр конкурсдо илажа, «1973 ондо мэргэжэлээрээ эрхимлэгшэ» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн байна. Нүхэр Прутовой 30 түхэриг мүнгэн шанда хүртэһэн байха юм.

Цехэй партийна эхин организациин секретарь, судна хабсаргагша В. В. Минин хоёрдохи һууринда гараа. 1973 оной залуу эрхим судна хабсаргагша гэһэн нэрэ солодо И. Д. Владимиров хүртэбэ. Заводой дэргэдэхи ГПТУ-гай һурагшадта —конкурсдо хабаадалсагшадта үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаа.

Заводой главна инженерэй уялга дүүргэгшэ Р. С. Гареев мүрысөөнэй түгэсхэлдэ үгэ хэлэжэ, илагшадыень хани халуунаар амаршалаад, түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы оной даабари болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа элсүүлэн ажаллахыень судна хабсаргагшадые уряалһан байна.

В. ОВСЯНКИН,
заводой НОТ-ой лабораториин начальник.

Дулма Максаровна Галсанова Ахын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой мал ажалда хори гаран жэлдэ хүдэлнэ. Һүүлэй арбаад жэл соо һаалиин фермэдэ ажаллажа ябана.

Нүхэр Галсанова малшадай бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, 1973 ондо дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан юм. Тэрэнээ дүүргэхын тула оролдосотой һайнаар хүдэлжэ байна. Январь—апрель һаранuудта һү һааха түсэбөө улүүлэн дүүргэжэ, колхоз соогоо эрхимлээ. Май һарада баһал һайнаар хүдэлжэ гараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Д. М. Галсанова.

АНХАРХААР БОЛОҺОН АСУУДАЛ

Цахир тосхон Захааминай аймагай эгээл томо һууриин газарнуудай нэгэн болоно. Эндэ олон тоото эмхи зургаанууд оршодог, хэдэн мянгаад хүн зон ажаһуудаг юм. Жэшээлэн хэлэбэл, дунда ба найман жэлэй һургуулинууд, аймагай эд хэрэглэгшэдэй общество ба бэлэдхэлэй конторо, харгы замай томодхогдоһон управлени, участогай больница, аймагай ветеринарна станци, госпромхозой туулайн фермэ, хүүгэдэй саад, ясли болон бусад предприяти, эмхи зургаанууд Цахирта байрлана. Эндэхи хүн зониие сэбэр уһаар хангаха асуудал мүнөө дээрээ тон шухала асуудал болонхой.

Энэ тосхондо газар доро һоо уһа булэн гаргадаг орой ганса түхеэрэлгэ (водокачка) бии юм. Теэд тэрэ түхеэрэлгэ эбдэржэ, хүдэлхэеэ болиһоор жэл шахуу болобо. Ушар иимэһээ Цахир тосхонойхид эдихэ уһагүй шахуу болошонхой.

Тосхондо дүтэхэнэ Зэдэ гол урдадаг юм. Тэндэһээ эдихэ уһа абахань тон бэрхэтэй. Нэгэдэхеэр, километр шахуу үндэр хабсагай байха. Хоёрдохёор, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинадай шанаржуулгын фабрикын үлэгдэл энэ гол руу табигдажа, уһаниинь тунхайташана.

Уһа булэн абадаг энэ түхеэрэлгэ заһабарилха тухай эндэ болоһон суглаанууд дээрэ, дээдын органуудай депутадуудтай уулзалга дээрэ оло дахин хөөрэлдөөн болоо, хэдэн шиидхэбэри, тогтоолшье абтаһан байха. Теэд хубилха юумэн байхагүй.

Тосхоной ажалшадай эдихэ уһаяа абаха аргагүй болоһон тухай аймагай коммунальна ажахын предприятинуудай комбинадай хүтэлбэрилэгшэд, Цахирай сельскэ Соведэй гүйсэдхэхэ комитет мэдэжэ байбашье, «нюдэ балай, шэхэ дүлии» болоһондол, ямаршье хэмжээ абанагүй. Цахир тосхондо ажаһуугшад хэды болотор иимэ байдалтай байха юм? Энэ асуудалда Захааминай аймагай Соведэй гүйсэдком харюусаха бэзэ гэжэ найданабди.

Б. ШОЕНОВ,
хүдөө бэшэгшэ.

ҺАЙН ДАА, ДАША ДОНДУКОВИЧ!

Сайбар ногоон шэрэтэй хажуу таладаа «Автолавка» гэжэ аржыса бэшээтэй автомашина уужам талын дундуур зурыһан дардам харгыгаар шуран хурдаар табилуулна. Омогшо гэжэ нютагта түбхинэһэн Сэлэнгын совхозой хонишон Бата Дагбаевай эрхилдэг отарынхидай ажалһаа орожо байһан үе. Хонишод дүтэлжэ ябаһан автолавка харахадаа, үгаа баяртайнууд:

— Оо, айлшад —наймаашаднай саг дээрээ морилбол. Даша Дондуковичнай ерэбэл хаш, һайн хүн һанаагаар — гэлсэжэ дарья табилданад.

Уданшьегүй автолавкын жолоошо-наймаалагша Даша Дондукович Тогочиев сэбэрхэн фартук зүүнхэй, ялайтар аршаһан шэгнүүр урдаа табяад, хонишодые урин налгайгаар угтажа, амар мэндээ андалдажа байба.

— Даша Дондукович! Гурил асараа гүт? — гэжэ хонишодой нэгэн хандана.

— Байхал даа. Үшөөшье һонирхохо юумэн бии, — гэбэ.

— Малшад сэдьхэлээ ханганги гурил, сай, саахар, дабһа абанад, таарамжатай хубсаһа хунар үзэнэд.

Тэрэнэй ажал хэрэг тухай хэдэн үгэ хэлэлтэй. Даша Тогочиев Сэлэнгын аймагай эд бараа хэрэглэгшэдэй кооперацида хүдэлһөөр найман жэл болобо. Энэ нүхэрнай Сэлэн-Дүүмын совхозрабкоопто 1964 онһоо хойшо автолавкын жолоошон-наймаалагшаар ажаллаха зуураа, даалгагдаһан хэрэгтээ үнэн сэхээр, шударгыгаар хандажа, олоной дунда алдар суудa гараа юм.

Сэлэнгын совхозой хони, мал 80 гаран буусада түбхинэнхэй. Совхозой малшад болон механизаторнуудые эд бараагаар дутамаггүй хангаха—нүүдэл наймаа эмхидхэхэ ажал Даша Тогочиевта даалгагдаһан байгаа. Даша Дондукович һараһаа һарада, жэлһээ жэлдэ эд бараа наймаалха түсэбөө улүүлэн дүүргэдэг, ажалшадай эрилтэ, захяа оролдосотойгоор дүүргэдэг, автолавкаяа саг үргэлжэ техническэ талаарнь һайн, бэлэн байлгадаг заншалтай.

— Нүхэр Тогочиев ёһотойл совет хүнэй шэнжэ шанартай, эрхим нүхэр. Малшадай ажабайдал һайса мэдэдэг һэн тула Дашамнай эд бараагаар дутагдаггүй, манай захиһан, хэрэглэһэн юумые асаржа үгэдэг юм, — гэжэ хонишон Шэрнин Очиртаров хөөрэнэ.

Тиимэл хадаа энэ нүхэрнай арад зоной дунда хүндэтэй боложо, ажалшадай баяр баясхаланда хүртэнэ ёһотой. Тиимэл хадаа Даша Дондукович «Эрхим наймаашан» гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн, Сэлэнгын аймпотребсоюзай правлениин зүгһөө оло дахин грамотануудаар, бэлэгүүдээр шагнагдаһан байна.

Сэлэнгын совхоз аймаг дотороо томохон ажахынуудай нэгэн болонхой. Тэрэнэй гүүртэ, отарануудта хоёр мянганһаа улүү үхэр, 50 мянга шахуу хонин мүнөө тоологдоно. Энэ һүрэг энэрхэг сэдьхэлтэй, элбэг гартай ажалша малшадай хүсөөр хүгжөөгдэнэ бшуу. Тэдэниие эд бараагаар таһалдуулангүй хангаха гээшэ ехэ удха шанартай хэрэг. Мүнөө совхозой малшад зунай бэлшээринүүдтэ нүүжэ байна. Сэлэн-Дүүмын совхозрабкоопой правлениин (түрүүлэгшэнь Ц. С. Бальжиев) малшадай эрилтэ һайнаар хангаха тушаа ехэ ажал ябуулжа байһаниинь һайшаалтай.

Ушар ёһоёо, албан хэрэгээ һайса ойлгоһон Д. Д. Тогочиевта адли зоригой зүрхэтэй, шадабари мэргэжэлтэй наймаашад энэ совхозрабкоопто олон юм. Тэдэнэр Буряад оронойнгоо 50 жэлэй алтан ойн һайндэрые нэрэгэй түрэтэйгөөр угтахын тула социалис мүрысөөндэ оролсоод, шэнэ амжалтануудые туйлажа байна.

Р. БАЛДАНОВ.

АЖАЛША ХҮН

Доржо Дамдинович Санжеев Түнхэнэй аймагай Туранай совхозой Хойто-Голой отделенидэ мал адуулагшаар хүдэлнэ. Үнэ удаан сагта малшанаар ажаллажа, ниитын адууһа мал харууһалха, бэлшээхэ талаар баргадашагүй дүй дүршэлтэй болонхой. Һүүлэй хэдэн жэлэй туршада тэрэнэй ажал хүдэлмэри урагшатай һайн ябана.

Үнгэрэгшэ ойн баярай жэлдэ энэ нүхэр һайн үрэ дүнгүүдые туйлаа. Тэрэнэй ажалладаг гүүртын үнеэн бүриһөө тугал абтажа, гарза хоролтогүйгөөр түлжүүлэгдэһэн байгаа. Тугалнуудай шэгнүүр нэмээхэ түсэбөө жэлэй ямаршье сагта улүүлэн дүүргэдэг байха юм.

Малшадай дунда дэлгэрһэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ оролсожо, юһэдэхи табан жэлэй шиидхэхы ондо дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаһан байгаа. Тэрэнээ дүүргэхын түлөө оролдосотойгоор хүдэлжэ гараа. Гүүртынь бүхы мал тобир тарганаар ондо оруулагдаба.

Оролдосотой бэрхэ малшан Доржо Дамдинович Санжеев совхозой хүдэлмэришэдэй, бүхы аймагай ажалшадай дунда мэдээжэ болонхой. Хойто-Голой һунгагшадай хамтын суглаан һаяхан боложо, аймагай Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ асуудал зүбшэгдэбэ. Суглаанда хабаадалсаһан совхозой хүдэлмэришэд ажалша бэрхэ Доржо Дамдинович Санжеевые аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри нэгэн дуугаар баталан абаһан байна. Эсэхэ сусахые мэдэнгүй ажаллажа ябадаг энэ нүхэр сугтаа хүдэлдэг нүхэдэйнгөө этигэл, найдабарида хүртэбэ бшуу.

—Доржо Дамдинович манай нютагай ажалша бэрхэ хүнүүдэй нэгэн болоно. Тиимэл хадань бидэнэр энэ нүхэрөө аймагай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлбэбди. Болохоёо байһан һунгалтын үдэр —июниин 17-до бултадаа нэгэн һаналтайгаар нүхэрэйнгөө түлөө дуугаа үгэхэбди, —гэжэ Хойто-Голой малшад, тарияашад хөөрэнэ.

Р.-С. СЫМБЕЕВ,
хүдөө бэшэгшэ.

„ГЭРТЭЭ ҮГЫЛ ХА ДАА“

...Дамчей Цыреновичые хагүт? Буруумни үбшэлөө хэнэй, —гээд нэгэ наһажаал ...үйлсэдэ уулзаһан нү... хандана.

— Гэртээ үгыл ха даа. ... болошоо ха юм. Фермэ, ...нуудта ошоһон лэ байгаа ...ой, — гээд нүгөөдэнь ха... ...сана.

Бэшүүрэй аймагай Шэбэртэ ...ондо ажаһуугшадай дунда ...рхүү хөөрэлдөөнэй боло... ...нэгэнтэ бэшэ дуулаа һэм. ...най Бэшүүрэй совхозой ...еринарна санитар Дамчей ...енович Тогошиев тухай ...элдэнэ гээшэ.

...Эсэгэ ороноо хамгаалгын ...ехэ дайнай һүүлээр Совет ...һаа бусажа ерэһэн Дам... Тогошиев түрэл колхоздоо ...лжэ эхилээ бэлэй. Хүнгэн ...н, һүбэлгэн ухаатай энэ ...үе Сэлэнгын аймагай ...гэй ветеринарна фельд... ...үүдэй һургуулида һурахы... колхозой правлени эль... ...н байгаа.

...ргуулияа дүүргээд, түрэл ...оздоо ерэжэ (мүнөө Бэшүү... совхоз), таһалгаргагүй ...лажа ябана. Түрүүшын ...үүдтэ дээдэ эрдэмтэй вете... ...она врачнар, фельдшер... ...үсөөн һэн. Тиимэһээ нии... мүн үмсын адууһа мал ...лхын түлөө, һэргылэмжын ... эмхидхэхын түлөө үдэр ...ие илганггүй ябаха саг ...ело зайралдадаг байгаа. ... ойлгогдоогүй юумэшье ...ха. Теэд залуу мэргэжэл... ...эрхэшээлнүүдһээ сухарин... оролдосотойгоор ажалла... ...зайралтаһан «хаалтые» ...гүй дабажа шададаг бай... Мэргэжэлээрээ элдэб ин... ...ном, брошюра уншаха, аймагай ветстанциин хүдэлмэрилэгшэдһөө зүбшөөл абаха.

— Һая хүдэлжэ эхилхэдэм, Владимир Бальчинович Балмаев, Анос Климович Разуваев гэгшэд ехэ туһа хүргэдэг һэн. Ойлгогдоогүй юумэ хоёо заагаад, хэлээд үгэхэ. Мүнөө тэдэнэр аймаг дотороо мэдээжэ мэргэжэлтэд болонхой, —гээд Дамчей Цыренович Тогошиев мүнөө хөөрэдэг.

Үдэр хоногууд һубарилдаһаар үнгэржэл байба. Залуу мэргэжэлтэ дүй дүршэлтэй боложо, ажалдаа бүри оролдосотойгоор хандадаг, шударгы һайнаар хүдэлдэг болоо. Дамчей Цыренович хэдэн жэл соо ажахын искусственна үрэжүүлгын станциие даагшаар ажаллаа. Хүдэлмэринь хододоо урагшатай һайн байгаа. Совхозой 100 толгой үнеэн бүриһөө 88—89 тугал тэрэ үедэ жэл бүри абтадаг байһан юм.

Бэшүүрэй совхоз адууһа малаар баян ажахынуудай нэгэн болоно. Тэдэнь хэдэн гүүртэ, отарануудта байрладаг. Тэдэниие ябажа үрдихэ, үбшэлһэн мал эмшэлхэ, һэргылэмжын хүдэлмэри хэхэ хэрэгтэй. Теэд Дамчей Цыренович энэшье, тэрэшье гүүртэ, отарада ошоһон лэ байха. Тиихэдэ совхозой хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай үмсын мал эмшэлжэ үрдихэ. Богонёор хэлэхэдэ, нютаг нугадаа, нүхэдэйнгөө дунда хүндэтэй болоһоор үнинэй. Тиимэл хадань «Ойршог болошоо. Гэртээ үгыл ха даа. Фермэ, отарануудта ошоһон лэ байгаа ёһотой» гээд нютагайнь хүнүүд Дамчей Цыреновичч тухай хөөрэлдэнэ ха юм.

Х. ОЧИРОВ.

«БУРЯАД ҮНЭНДЭ» бэшэһэнэй һүүлээр

„БУРХАНАЙ ДҮРЭ ХЭР ҮНЭТЭЙБ?“

Иимэ гаршагтай фельетон манай газетын майн 26-най номерто толилогдоһон юм. Б-Д. Ц. Дугаров, Б. Б. Дашиев гэжэ эдир залуу хүбүүд Ивалгын дасанһаа бурханай дүрэ хулуугаад, тэдэнээ хаража, бурха зураһан болоод, худалдаха һэдэлгэтэй ябатараа баригдаа гэжэ, тэрэ фельетон соо хэлэгдэһэн байгаа.

Тус фельетон тушаа хэмжээ абахын тула Улаан-Үдын аймагай прокуратурада газетын редакци хандаһан юм. Аймагай прокурор В. Дмитриев энэ фельетон тухай иигэжэ мэдээсэбэ:

«Фельетон соо хэлэгдэһэн баримтануудые шалгажа үзэхэдэ, булта зүб гэжэ элирүүлэгдэбэ. Ивалгын дасанһаа бурханай дүрэ хулууһан Бата-Далай Дугаров Будажап Дашиев хоёр арадай сүүдэй урда зогсожо, совет Хуулиин ёһоор зэмээ амасаба. Б-Д. Дугаров гурбан жэлээр, Б. Дашиев 1,5 жэлээр сүлөөгөө хаһагдажа, түрмэдэ һууха болоо».

ИЮНЬ—ЗУНАЙ ТҮРҮҮШЫН ҺАРА

Хабарай харалган үдэрнүүд үнгэржэ, набша намаагаар надхаһан зулгы зохид зунаймнай түрүүшын һара гараһаар хэдэн хоног үнгэрбэ. Хэнэйшье мэдэһээр, июнь һарада аяма халуун үдэрнүүд боложо, бүхы ургамал задаржа, тала дайдамнай жэгдэ ногоорон харагдадаг бэзэ.

Манай Байгал шадарай уларилда таараһан үнгэ бүриин сэсэгүүд июнь һарада ургажа, тала дайда эреэлэн долгилдог байна. Һарын түрүүшын хахадта бэлшээри болон сабшалан дээрэ сэгээн хүхэ, шара үнгэтэй сэсэг һалбаржа эхилхэ. Мүн энэ үедэ нохойн хоншоор сэсэглэжэ, хангал үнэроо тала дайдаар тараажа захалдаг.

Тэрэшэлэн алирһан, үхэр нюдэн, малина, нэрһэн, сабшалан дээрэ элдэб янзын набша намаа сэсэглэжэ, ёһотой зунай үдэрнүүдэй эхилһэн тэмдэг үгэдэг байна.

Байгша ондо июнь һарада сагай уларил ямар байха хаб гэһэн асуудал олон уншагшадые һонирхуулха ёһотой.

Июнь һарада республика доторнай хэзээ хэзээнэйхиһээ дулаан, зүгөөр шииг нойтогүй, хүурай үдэрнүүд болохоор хүлеэгдэнэ. Республикын урда аймагуудта һарын туршада дунда зэргээр 14—18 градус дулаан болохо гэхэ гү, али энэнь нормоһоо 1—2 градусаар үлүү болохо зэргэтэй. Тиин июниин 8—14, 22—26-най үдэрнүүдтэ һүниндөө 13—18, үдэртөө 26—31 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ.

Мүн һарын туршада 30—50 миллиметр шииг нойтон орохо гү, али энэнь нормо соохоноо байха жэшээтэй.

Һарын эхеэр, июниин 15—18, 23—27-ной үдэрнүүдтэ бага зэргэ үүлэтэй байха, зарим нютагуудта хура бороо орохо, аадарлаха. Бусад үдэрнүүдтэнь сэлмэг байхаар багсаагдана. Зүг бүхэнһөө секундын 2—5 метр хүсэтэйгөөр һалхилха.

Республикын баруун-урдахи аймагуудта һарын туршада дунда зэргээр 12—15 градус дулаан болохо зэргэтэй. Энэнь урда жэлнүүдэйхиһээ 1—1.5 градусаар үлүү дулаан болохо жэшээтэй. Июниин 7, 18—20-ной үдэрнүүдтэ һүниндөө 0 — 5, үдэртөө 9—14 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ. Тиихэдэ энэ үе соо хада уулада хюруу унаха, һэбшээлхээр хараалагдана. Бусад үдэрнүүдтэнь һүниндөө 6—11, июниин 21—26-най һүни 9—14, үдэртөө 19—24, 27—32 градус дулаан байхаар хүлеэгдэнэ.

Һарын туршада 90—100 миллиметр хүрэтэр шииг нойтон орохо хараатай. Июниин 6—9, 19—23-да, мүн һарын һүүл багаар бага зэргэ үүлэтэй байбашье, шииг нойтон орохогүй. Июниин 13—15, 24—26-най болон бусад үдэрнүүдтэнь хура бороотой байха, аадарлажашье магад.

Хойто аймагуудта июнь һарада нормоһоо 1—2,5 градус дулаан болохоор хүлеэгдэнэ. Июниин хоёрдохи арбан хоногой һүүл багаар һүниндөө боро хюруу унаха, 1—6, үдэртөө 10—15 градус дулаан болохо жэшээтэй. Июниин 10—15, 22—27-ной үдэрнүүдтэ һүниндөө 11—16, үдэртөө 25—30 градус дулаан байхаар хараалагдана. Бусад үдэрнүүдтэнь һүниндөө 8—13, үдэртөө 19—24 градус хүрэтэр дулаарха. Һарын туршада 15—25, зарим нютагуудта 50 миллиметр шииг нойтон орохо гэхэ гү, али энэнь нормоһоо бага зэргэ доохонуур байха болоно. Июниин 15—18, 25—27-ной үдэрнүүдтэ бага зэргээр хура бороон орохо, аадарлаха байна. Зүг бүхэнһөө секундын 3—7 метр хүсэтэйгөөр һэбшээлхэ.

Л. ГОНЧАРОВА,
агрометеоролог.

НОМГОН ДАЛАЙН НОГООН АРАЛНУУДААР...

1. НАРАНАЙ ГАРАХА ЗҮГ ТЭЭШЭ

ЗАМАЙ ТЭМДЭГЛЭЛ

Жэл бүри хэдэн зуу, мянган совет хүнүүд амаралтынгаа үедэ холын оронуудаар һонирхолтой аяншалга хэдэг болонхой. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада гансахан манай республикаһаа 200 хүн Ази, Африка, Америкэ, Европын оронуудаар аяншалһан байна.

Байгша оной март-апрель һарада Буряад ороной нэгэ бүлэг аяншалагшад Япон, Филиппин, Сингапур гүрэнүүдээр ябажа ерээ. Тэндэ ябалсаһан манай редакциин хүдэлмэрилэгшэ-журналист М-Ц. Намжиловай замай дэбтэрһээ хэдэн хэһэг тэмдэглэл газетэдээ толилхомнай.

ХОЛЫН аян замда ябажа ерээд, тэндэ хараһан үзэһэнөө ухаандаа эмхилэн бодожо үзэхэдэш, үшөөл олохон юумые ухамайлан хаража үрдеэгүйб, хүн зоноорнь хүсэд һайн хөөрэлдэжэ шадаагүйб гэжэ һанахадаа, халагни, дахин тэндээ ошодог һайб, үшөө һайса хаража ерэдэг һайб гэһэн эрмэлзэл эжэлүүдгүй түрэхэ юм.

Теэд яахабши. Саг бага, харгы ута, хараха юумэн олон. Эгээл тиимэһээ холын аянда ябахадаа, Ази түбиин Зүүн урдахи оронуудай халуун наранда шаруулан, хурса элшэдэнь һаргажа байгаад лэ, хармаанайнгаа дэбтэртэ ябуудтаа бэшэһэн тэмдэглэлнүүдһээ һабагша татан, нюдөөрөө хараһан, шэхээрээ дуулаһанаа эндэ тобшоор хөөрэхэ һанаатайб.

Мартын 13-най үдэр 600 совет аяншалагша, тэрэ тоодо манай Буряадай республикаһаа гушан хүн «Русь» теплоходто һуужа, Владивосток хотоһоо гараа һэмди.

Саһата хүйтэн үбэлһөө гаража, нарата дулаахан оронууд тээшэ ошохоёо байһыемнай һануулһан шэнги тэрэ үдэр Владивостогто ёһотойл бүрхэг, үбэлэй хүйтэн һалхи шуурган үлеэжэ, нюдэ шабама саһан шэдэлжэ байгаа һэн. Далайн долгинуудай нилээд хүсэтэйгөөр эбхэрэн, пароходоймнай хабаһые аблатайгаар альгадаашье һаань, адар томо «Русь» теплоход багахашье хэлбэлзэнэгүй, томо долгинуудые сагаалхиса хаһа зүһэн урагшаа шуумайна. Утаашаа 185 метр, хүндэлөөшөө — 40 метр, үндэрөөрөө гурбан дабхар гэрэй тухай энэ теплоход соо хүнэй амарха, аяншалхада хэрэгтэй бүхы юумэн бии. Хүнүүдэй байха гурбан классай каютанууд, эдеэлхэ ресторанууд, амарха салонууд, кино хараха зал, библиотекэ, спортын наада эмхидхэхэ талмай, уһанда шунгаха бассейн гэхэ мэтэ бии.

Хоёр сүүдхэ шахуу тамаржа, Японой урда захын аралнуудай нэгэн — Кюсю аралай түб — 400 мянган хүн зонтой Нагасаки хотодо ерэбэбди. Абаһаар лэ айхабтар томо пароход, танкернууд, тэдэниие бүтээдэг ехэ ехэ верфи-түхеэрэлгэнүүд холоһоо харагдажа эхилнэ. Энэшье гайхалгүй. Япон орон судна бүтээлгээр дэлхэй дээрэ нэгэдэхи һуури эзэлнэ. Дэлхэйн бүхы гүрэнүүдтэ баригдадаг суднануудай эгээл хахадынь Япон гансаараа бүтээнэ бшуу. Эндэ дэлхэй дээрэ эгээл томо пароход—500 мянган тонно уһа түрихэ хүсэтэй танкерһууд баригдадаг.

Түрүүшынхеэ хараһан хүндэ Японой байгаали ехэ һонирхолтой. Ой модоор бүрхөөгдэһэн набтаршаг хаданууд, далайн эрье зубшаад таримал элдэб модод, ногоон сэсэрлиг. Эндэхи нарһан модон набтархан аад, хажуу тээшээ һалбайн урганхай. Хадын ташаланда зурууд табсангуудые хээд, элдэб ургамал тарижархинхай. Тиигээгүй һаань, бороогой уһанда хадын нюруу нуража, улаан шорой, нюсэгэн шулуун болошохо бшуу. Тиигээдшье тэгшэ газарайнгаа бага дээрэһээнь, хадын ташаланда эхэнхи тарилгаяа хэнэ ха юм.

Нагасаки хотодо XVI зуун жэлэй эхеэр Японодо түрүүшынхеэ европынхид — Голландиин миссионернүүд ерэжэ, хэрээһэтэ шажан дэлгэрүүлхэ ябадал эхилһэн, түрүүшын католическа һүмэ бариһан, худалдаа наймаа эрхилһэн, завод, фабрика барижа захалһан. Самурай-феодалнууд ороноо бүхы дэлхэйһээ таһархай, амяарнь байлгаха гэжэ оролдодог байгаа. Тэрэнэй урда тээ ондоо оронһоо хүнүүдые иишэ табидаггүй байгаа. 1287 ондол Монголой Хубилай хаан арба мянган ехэ онгосо бэлдээд, тэрээгээрээ Корейн хоолойе хүндэлэн хүүргэ табижа, морин сэрэгээр Японодо добтолон орохо һэдэлгэ гаргаһан байна. Теэд гэнтэ шанга һалхин — тайфун бууража, тэдэ онгосо, хүүргыень задара сохи жорхёо. Тэрэниие японууд бурханай һалхин — камикадзе гэжэ нэрлэһэн гэхэ.

Манай аяншалагшадые совет-япон хани барисаанай аяншалга эмхидхэхэ комитедэй түлөөлэгшэд халуунаар угтаба. Хүгжэм, дуун таһалгаряагүй зэдэлжэ байба. Японой урданай кимоно хубсаһа үмдэһэн, нюураа будаһан. Үһөө онсо гуримаар һамнаһан—гейша басагадые эндэ түрүүшынхеэ хараабди. Гейшэ гээшэ уран хурса үгөөр айлшантай хөөрэлдэжэ, шүлэг, дуу, хүгжэмөөр тэрэниие сэнгүүлжэ, эдеэ хоолоор хүндэлжэ шадаха, тусхай һургуули дүүргэһэн басаган байха ёһотой. Хүндын ёһоор маанадта бултандамнай японой шобхогор оройтой түхэреэн саарһан малгай, значок гэхэ мэтэ гарай бэлэгүүдые барюулаа.

Автобусто һуужа, хотын үйлсөөр аяншалбабди. Японодо эгээл түрүүн баригдаһан католическа һүмэ, Баттерфеляй гэжэ эхэнэрэй гэр хараабди. Урдань баян шотландец Томас Гловер гэгшэ дууша япон басагантай ханилаад, һүүлдэнь тэрэнээ орхижо, нютагаа ябашаһан. Орхигдоһон басаганай гашуудалта дүрэ- скульптура, нюдэнэйнь нюлмасанай адхаржа байһые харуулһан фонтан эндэ байна. Энэ домогоор композитор Пуччини «Чио-Чио-Сан» гэжэ оперо бэшээ һэн. Ондоо ороной хүндэ хадамда гарахада иимэ муу гэжэ харуулхын тула энэ музей анхан байгуулагдаһан ха.

Эб найрамдалай сэсэрлиг гэжэ нэрлэгдэһэн газарта ерэбэбди. 1945 оной августын 9-дэ американ самолёт энэ хото дээрэ атомна бомбо хаяжа, хэлэшэгүй ехэ һандарал хохидол, үхэл гашуудал асарһан байгаа. Нагасаки хотынхид тэрэ мартагдашагүй уйдхарта үдэртэ зорюулжа, энэ сэсэрлиг бии болгоо юм байна. Тэг дундань Будда бурханай юм гү, али юрын хүнэй гү, дабшалан һагад һууһан, баруун гарайнгаа хургаар тэнгэри өөдэ зааһан хүнэй айхабтар томо дүрэ-статуй харагдана. «Хүнүүд, һанажа ябагты, юун болоо һэм» гэһэн удхатай. Эндэ доронь хара шулуун хайрсаг соо атомна бомбодолгодо орожо, наһа бараһан 70 мянган хүнэй нэрэнүүд бэшээтэй. Хүнүүд эндэ сэсэгүүдые асаржа табидаг.

Тээ саанань, музей соо атомна бомбын ямар ехэ хохидол ушаруулһые харуулһан экспонадууд табяатай. Олон тоото фото-зурагууд. Атомна бомбын тэһэрхэһээ урда олон дабхар гэрнүүдтэй, ногоон сэсэрлиг саадаар шэмэглэгдэһэн үйлсэ гудамжануудаарнь олон автомашина, хүн зоной ябажа байһан хото харагдана. Бомбодолгын һүүлээр гэрнүүд хуу һандаршанхай, ногоон сэсэрлиг хуу шата шанхай, юрын гэр задалаад, пеэшэниень эбдээд байхада ямар байгшаб, тиимэ. Харагдахагүй галда дүрэшэһэн хубсаһан, хайлашаһан шэл амһарта, түхэлөө алдашаһан түмэр хайша, хутага, дүрэжэ бутаршаһан хирпиисэ, шабар амһарта, бомбын тэһэрхэдэ 11 час 03 минутада байшаһан часууд гэхэ мэтэ хуу шэл доро табяатай. Нюдэ сабшаха зуура дүрөөд, хайлашаһан хүнэй һүүдэр гэрэй ханада үлэшэнхэй. Дүрэһэн, таһарһан хүнэй сээжэ, нюрган, хүл, гарнууд, хуураржа унашаһан үһэтэй хүнүүдэй зүрхэ үбдэхөөр фото-зурагууд. Хүнэй һанаа амар харахын аргагүй. Атомна бомбын һүүлдэ амиды үлэһэн хүнүүдшье айхабтар ехэ үбшэн зоболондо дарагдажа, тахир бохир болошонхой түлижа ябадаг. Тэндэ 100 мянган хүн шархатаа.

Мүнөө Нагасаки хото шэнээр баригданхай. Олон дабхар шэл, бетоноор баригдаһан гэрнүүд жэрылдэнэ, урданай дасан, һүмэнүүд тэрэ зандаа бодхоогдонхой. Үйлсэнүүдээрнь автомашинанууд зай забһаргүйгөөр гүйлдэнэ, алхам бүхэндэ лавка, магазинууд, элдэб үнгын шэрээр тоёоһон рекламануудые харахадаа, нюдэнэй эреэлшэхээр. Ондоо хото, нютагуудһаа экскурсида ерэһэн наһатай, залуушье хүнүүд, нэгэ адлихан хара хубсаһатай студентнэр, һурагшад, мүн нюргандаа үхибүүгээ үргэлһэн эхэнэрнүүд эндэ бүлэг бүлэгөөрөө таһалгаряагүй ябана. Японой хүн зон хабарай үедэ иигэжэ олоороо ябажа, байгаалиа, хото городуудаа харадаг. Энэнь заншал болонхой.

Оройдоол 5 час соо энэ хотодо байгаад, япон зоной байра байдалые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн харахань бэрхэтэй ааб даа. Японой зон ехэнхидээ хүнгэхэн, нимгэн, холбомол рамадал адли ханатай гэр соо һуудаг. Газаань зааханшье һаа, заатагүй зохидхон сэсэрлиг саад байха. Гэр соонь ороо һаатнай, ямаршье мебель — оро шэрээ, шкаф, шифоньер, стол, стул гэхэ мэтэ байхагүй. Гансал поол дээрэнь нэхэмэл шэрдэгшүү — татами гэдэг дэбдэсэтэй, хооһон комнато. Энэмнай үгытэй айл бэшэ. Имагтал мебелиингээ хэрэгтэй болоходонь оруулжа табяад, үгыдэнь гаргажархидаг. Айлшанаа газарта һуулгажа, набтархан шэрээ дээрэ эдеэ хоол табижа хүндэлхэ. Гэр соо үлүү юумэн үгы байхадаа, үхибүүд аһалдажа, торожо, мүргэжэ унаад уйлахагүй байна бшуу. Тиимэһээ Японой үхибүүдэй уйлахые дуулахагүйт. Тиигээдшье үхибүүдээ ходо хорижо, бү тиигэ, бү иигэ гэжэ байхань харагдахагүй. Үхибүүдээ багадань хубсаһанай эгээл һайниие үмдэхүүлнэ, дураарнь байлгана. Хэдышье жааханууд һаа, үхибүүдынь ондоо хүнэй хажуудань ошоходо айха, бэшүүрхэхэ, бархирхагүй, томоотойхонууд. Манайхин тэдэниие гар дээрээ үргөөд, хажуудань байгаадшье фото-зурагаа абхуулха юм.

Нагасаки хотоһоо ябахадамнай һургуулиин һурагшад ерэжэ, япон, ород дуунуудые дуулаа, үнгэ бүриин саарһан лентэ—серпантинаар теплоходыемнай эрьетэй холбон бүрхөөжэрхёо. Теплоходой эрьеһээ холодотор тэрэ үнгэтэ лентэнүүдынь һалхинда жэгтэй гоёор надхан даллажа байгаа һэн.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха).

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: атомна бомбодолгодо орожо, үнэһэн шандаруу болотороо һандаргагдаһан аад, шэнээр һэргээн бодхоогдоһон Нагасаки хотын нэгэ үйлсэ.

Авторай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

БОНН

Али алинда ашатай туһатай харилсаан

ТАСС

Германиин Коммунис партиин Правлениин гэшүүн Л. Мюллер Дюссельдорфдо зарлагдаһан коммунистнууд-хүдэлмэришэдэй суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр ФРГ-дэ ерэлгын түүхэтэ удха шанартай байһан тухайда тэмдэглэбэ. Ниитын ондо ондоо байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршохо политикаһаа үлүү һайн юумэнэй үгы байһые гэршэлнэ. Энэл политика эб найрамдал хангажа шадаха байна гэжэ Л. Мюллер мэдүүлээ.

Советскэ Союзай, бусад социалис оронуудай экономическа, социальна асари ехэ туйлалтанууд тухай хэлэбэ. ФРГ-гэй ба СССР-эй хоорондын экономическа харилсаан хоёр ороной аша туһада нилээд ехэ нэмэри болохо байха гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ГУАЯКИЛЬ

УГАА ЕХЭ УДХА ШАНАРТАЙ

ТАСС

Байгша оной октябрь һарада Москвада зарлагдаха эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдэй бүхэдэлхэйн конгресс шухала удха шанартай гэжэ Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй секретарь, Аргентинын мэдээжэ уран зохёолшо, ниитын ажал ябуулагша, «Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлгын түлөө» Уласхоорондын ленинскэ шангай лауреат Альфредо Варела тэмдэглээ. «Бүхы хүн түрэлтэнэй аша туһын түлөө тэмсэдэг, эб найрамдалда дуратай хүнүүдэй хүсэ шадал энэ конгрессэй һүүлээр улам үргэдхэхэ байһандань этигэнэбди», — гэжэ Альфредо Варела мэдүүлһэн байна.

Москвада зарлагдаха конгресстэ бэлдэхэ ябуулга улам эдэбхижүүлхэ зорилготойгоор А. Варела Латиин Америкын зарим оронуудаар аяншалжа ябана.

БОНН

Хуулида гар табигдаа

ТАСС

ГДР-эй, ФРГ-гэй хоорондохи харилсаанай үндэһэ һуури тухай договорые эсэслэн баталха тухай хуулида ФРГ-гэй президент Г. Хайнеман гар табиба.

Договорые эсэслэн баталһан хоёр талын — ФРГ-гэй ба ГДР-эй — нотонуудаа эльгээлсэһэнэйнь һүүлээр договор хүсэндөө орохо.

ВАШИНГТОН

БУЛТАНАЙ АША ТУҺАДА

ТАСС

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр Холбоото Штадуудта ерэжэ, Президент Р. Никсонтэй хэлэхэ хөөрэлдөөнүүд СССР-эй, США-гай хоорондохи холбоо харилсаае саашадань һайжаруулха байха гэжэ США-гай хүдөө ажахын министр Э. Батц мэдүүлбэ.

Дэлхэйн хоёр ехэ гүрэнэй бүхы дэлхэй дээрэхи эб найрамдалай аша туһада ябуулгын хэгдэжэ байһаниинь һайшаалтай гэжэ Э. Батц тэмдэглээ.

КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь бүхы асуудалнуудаар юумэ һайн ойлгодог, залан сэхээр хөөрэлдэдэг хүн байһанаа харуулаа һэн гэжэ министр нёдондо жэлэй апрель һарада Москвада Л. И. Брежневтэй уулзаһанаа үндэһэ болгон хэлэбэ.

Һүүлэй хоёр-гурбан жэлэй турша соо США-гай ба СССР-эй хоорондохи харилсаан улам һайжараа, ээмнай саашадаашье һайжарха байха гэжэ Э. Батц ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

ДАККА

Бангладешэй Коммунис партиин мэдүүлгэ

ТАСС

Бангладешэй Коммунис партиин Центральна секретариат мэдүүлгэ тунхаглахадаа, правительствада эсэргүү этэгээдүүд харата ябуулгаяа улам дэбэргэн һүжэрөөжэ байна гэжэ тэрээн соогоо тэмдэглэнэ.

Элдэб бүлэглэлнүүд арадай туйлалтануудта эсэргүү ябуулгануудые хэнэ.

Оронойнгоо экономико хүгжөөхын, национальна ба патриотическа хүсэнүүдтэ эсэргүү ябадалнуудые дарахын түлөө тэмсэлдэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлхыень Бангладешэй Коммунис партиин Центральна секретариат уряална.

НЬЮ-ЙОРК

ХОЁР ОРОНОЙ ТУҺАДА

ТАСС

Совет эрдэмтэдтэй харилсагаа хоёр ороной аша туһада саашадань хүгжөөхые американ эрдэмтэд оролдоно.

«Эрдэм наукын багаар шэнжэлэгдэһэн һалбаринуудта — молекулярна биофизикэдэ, молекулярна биологидо шэнжэлгэнүүдые хэхэ хамтын зорилгонууд совет, американ биофизигүүдэй урда табигдана», — гэжэ элитэ мэдээжэ эрдэмтэ, США-гай Наукануудай национальна академиин гэшүүн, Колумбиин университедэй биофизикын профессор д-р Сайрус Ливентэл ТАСС-ай корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлбэ. Биофизигүүд бүхы хүсэеэ нэгэдүүлэн ажаллахадаа, генетикын асуудалнуудые шиидхэхэ түлхюур дары оложо шадаха байха гээд тэрэ тэмдэглээ.

Совет эрдэмтэдтэй 10 гаран жэлэй турша соо харилсаа холбоотойгоор ажалланаб гэжэ профессор Ливентэл хэлэбэ. Москвагай, Ленинградай эрдэмтэдтэй харилсаатай байһан ушарни намда ехэ туһа хүргэнэ. Тиимэһээ хоёр ороной биофизигүүд заабол хамтааран ажаллаха ёһотой гээд тоолоноб. Тиимэһээ дэлхэйн бүхы гүрэнүүдэй эрдэмтэд харилсаагаа үргэдхэхэ зэргэтэй гэжэ бидэ, американ эрдэмтэд, тоолонобди. Харилсаагаа һайжаруулха арга боломжонууд мүнөө бии гэжэ тэмдэглэхэ дурамни хүрэнэ.

«КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй албанай хэрэгээр США-да ерэхэеэ байһан ушарые минии нүхэд, би өөрөө һайшааганаб, — гэжэ С. Ливентэл хөөрэлдөөнэй түгэсхэлдэ мэдүүлбэ. — Энэ түүхэтэ хэрэг манай хоёр ороной хоорондын харилсаае саашадань хүгжөөхэ байха».

Оршон тойронхи байгаалине сахин хамгаалха США-гай агентствын национальна лабораториин директор д-р Эрик Шнейдер совет-американ эрдэмтэдэй харилсаанай үргэдэжэ байһые үндэрөөр сэгнэнэ.

ПАРИЖ

„ТУ-144" самолёдой усалда ороһон ушарые мүрдэлгэ тухай Франциин хэблэл бэшэнэ

ТАСС

Ле-Бурже аэродром шадар «ТУ-144» гэжэ самолёдой усалда ороһон ушар мүрдэгдэжэ үргэлжэлһөөр.

Ямар шалтагаанһаа самолёдой усалда ороһыень автомадай туһаламжаар тэмдэглэжэ абаха түхеэрэлгэ, мүн ниидэлгэ буулгаха магнитофоной, фотоплёнкын байдаг «хара хайрсаг» авиационно усалталгые мүрдэлгэдэ ехэ туһа хүргэдэг юм гэжэ Франциин хэблэлдэ тунхаглагдаһан зарим статья дотор тэмдэглэгдэнэ.

Лётчигой кабинын унаһан газарта дүтэхэн, нэгэ гэрэй саад соо нээлгээтэй тиимэ «хайрсаг» олдоһон байгаа гэжэ Франс Пресс агентство дамжуулна. Фотоплёнконь гэрэлтүүлэгдэшэһэн байба. Ниидэлгын үедэ миндаһан дээрэ бэшэжэ абадаг магнитофонно плёнкые бэдэрһээр.

Самолёдоо һуурин тосхон дээрэ унагаахагүй гэжэ пилот оролдоһон байгаа гэжэ Франциин мэдээжэ авиапромышленник Марсель Дассо һанамжаяа хэлэбэ. Самолёт доогошогуур ниидэһэн байна. Хэрбээ аэропортын бүри үргэн һаань, самолёдоо түбэггүй һайнаар буулгажа шадаха байгаа гээд Дассо мэдүүлээ.

Усалда ороһон самолёдоо хүн зон дээрэ унагаахагүйе оролдон, ниидэлгэдэ хабаадагшад ами наһаяа алдаһан байгаа гэжэ ЮПИ агентство тэмдэглэнэ. Совет самолёдой ниидэлгые аэродром шадар 300 мянган хүн хаража байһан байна.

ПАРИЖ

Хөөрэлдөөнүүд һэргээгдэбэ

ТАСС

Вьетнамай Ажалшадай партиин ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, ДРВ-гэй правительствын түлөөлэгшэ Ле Дык Тхогой, национальна аюулгүйе сахиха талаар США-гай президентын туһалагша Г. Киссинджерэй хөөрэлдөөнүүд июниин 6-да Париж шадарай Жиф-Сюр-Иветт гэжэ багахан хотодо һэргээгдэбэ. Вьетнамдахи дайе болюулха ба амгалан байдал һэргээхэ тухай Парижай хэлсээ бэелүүлгэтэй нягта холбоотой асуудалнуудые хаража үзэлгэ — хөөрэлдөөнүүдэй зорилго болоно.

КАИР

А. Садат шалгалта хэбэ

ТАСС

Египедэй президент, Египедэй зэбсэгтэ хүсэчүүдэн ахамад дээдэ командалагша Анвар Садат Суэцкэ каналые зубшан байрлаһан сэрэгэй подразделенинүүдтэ ошожо, шалгалта хэбэ.

Президент сэрэгэй албахаагшадтай уулзаха үедөө мүнөөнэй оршон байдалай политическэ, сэрэгэй элдэб зорилгонууд тухай тэдээндэ тайлбарилаа.

БЕЙРУТ

Харата ябуулгаяа үргэлжэлүүлһээр

ТАСС

Ливанда эсэргүү сэрэгэй харата ябуулгаяа Израиль үргэлжэлүүлһээр.

Июниин 5-да Израилиин сэрэгэй самолёдууд Ливанай агаарай дайда руу нэбтэрэн орожо, удаан саг соо ороной урда захада байдаг Сайда, Тир, Набатия хотонууд дээгүүр ниидээ гээд, Бейрудэй «Аль-Хайят» газетэ мэдээсэнэ.

Ливанай «Ан-Нида» газетын бэшэһэнэй ёһоор, энэ үдэр палестин хашагдан зугадагшадай лагерьнууд дээгүүр ниидэһэн Израилиин самолёдуудые эсэргүүсэлтын палестин хүдэлөөнэй подразделенинүүд пулемёдоор, зенитнэ буугаар буудажа намнаһан байна.

ФУТБОЛ

ДҮРБЭДЭХИ ИЛАЛТА

Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй зоныhн «А» классай хоёрдохи бүлэгтэ наададаг футболистнуудай дунда ээлжээтэ — наймадахи уулзалга үнгэргэгдэбэ. Манай «Сэлэнгэ» командатай наадахаар Прокопьевск хотын «Шахтер» команда ерэһэн байна.

Айлшаар ерэһэн «Шахтер» командын футболистнууд мүнөөдөө гурбахан очкотой, мүрысөөнэй таблицада һүүлшын һууринуудай нэгые эзэлжэ ябана.

Мүрысөө үнгэргэхөөр Томскһоо ерэһэн судья Феликс Якушевич үдэшын 6 час 30 минутаһаа наада эхилжэ, стадиондо суглараһшадай анхарал татаба. Өөрынгөө стадион дээрэ наадаһан Улаан-Үдын «Сэлэнгэ» командын футболистнууд һайн добтолго хэжэ, «Шахтерой» вратарь Александр Рогожный, хамгаалагшад Николай Пузиков, Сергей Савин гэгшэдые яһала тухашаруулаа, мэгдэхээгээ.

Энэ үдэшэлэн шангаар һалхилжа, футболистнуудай наадахада тойбо татаа. Тиибэшье һаань, хоёр командын футболистнууд тоо нээхэ гэжэ яһала оролдолго гаргана. Илангаяа манай футболистнууд Николай Дорофеев, Юрий Изюмцев, ахадүү Анатолий, Валерий Михновтон һайн добтолго хэжэ, футболой нааданда дуратайшуулые баясуулаа.

Нааданай хоёрдохи хахадай эхилхэтэй зэргэ Улаан-Үдын футболистнууд талмайн хоёр захаар добтолжо оробо.

Нааданай эхилһээр дүрбэдэхи гэхэ гү, али 49-дэхи минутын ябажа байхада бүмбэгэ абаһан Юрий Самсонов эршэтэйхэнээр тэрэнээ сохижо, одоошье тоо нээбэ даа. Амжалтаараа дашуурһан «Сэлэнгын» футболистнууд бүмбэгэ абахатайгаал зэргэ добтолжо ороно. Харин айлшадай зарим футболистнууд һайн хамгаалга хэхын орондо, хэрзэгыгээр наадажа, хэдэн удаа ялада ороһон байна. Мүрысөөнэй судья нүхэр Якушевич хэрзэгыгээр наадаһан «Шахтерой» зургаадахи номерой Валерий Черемной гэгшэдэ шара үнгэтэй карточкаяа харуулха баатай болоо.

Нэгэ һайн добтолго эмхидхэһэн «Сэлэнгын» футболистнууд айлшадай воротада дүтэлөөд ябаһан Анатолий Михновто бүмбэгэ дамжуулжа үгэһэн байгаа. Харин Михнов тэрэнээ сохикодоо, эзэгүй үлэһэн ворота руу оруулжа шадаагүй. Тиигэжэ хэдышье һайн добтолго эмхидхэһэн манай футболистнууд дахин тоо нэмээжэ шадангүй, наадаяа дүүргэбэ. 1:0 гэһэн тоотойгоор шүүхэдээ, «Сэлэнгэ» дүн хамтадань найман очкотой болоо.

Удаадахи наадан июниин 15-да үнгэргэгдэхэ. «Сэлэнгэ» командын футболистнууд энэ наадаяа Шэтын футболистнуудтай тэдэнэй стадион дээрэ үнгэргэхэ юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Сэлэнгын» футболистнууд добтолжо ябана.

Ц. ЦЫРЕНЖАПОВАЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. Бригада болон ажаллаха тухай түрүү бэшэг. «Буряадай АССР-эй 50 жэлэй ойе угтуулан» — суглуулбари. «Хэнэй бригада түрүүлхэ хаб?» — А. Ефремовэй статья. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Удаан саг соо хүлеэһээр» — В. Прохоровой статья. «Соведүүдэй һунгалтые угтуулан» — суглуулбари. Түрэл орон доторнай.

Гурбадахи хуудаһанда. Уншагшадай бэшэгүүдээр бүридхэгдэһэн тематическа хуудаһан.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Һургуулинуудта — шалгалта» — Волынцевагай статья. Манай хөөрэлдөөн. Юртэмсэ дэлхэйн һонин.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита» харуулна:

14.35 — Һүүлэй һонин. 14.45 — «Манай һургуулиин хүбүүд» — Польшын телевидениин уран һайханай фильм. (1,2-дохи сери). 15.25 — **Үнгэтэ телевидени.** «Хүгжэмтэ уулзалганууд». Л. Лядова. 15.55 — Үглөө үдэрэй байдалда найдамтай. 16.10 — **Үнгэтэ телевидени.** «Ан амитадай байдал». 17.10—17.20 — Заб. һарлалга. 17.20 — «Эрдэм ба соёлой гол шухала асуудалнууд». 17.50 — «Жизнь Леонардо да Винчи» — уран һайханай фильм. (2-дохи сери). (Итали). 19.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа. 19.30 — **Үнгэтэ телевидени.** Боксоор Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн. Белградһаа дамжуулха (сураизан бэшэлгэ). 20.30 — «Трое из «К» — ГДР-эй телевидениин уран һайханай фильм. (7,8-дахи сери). 21.30 — «Индохитадай Эб найрамдалай замда» — телевизионно-документальна фильм.

Улаан-Үдэ харуулна:

22.30 — Телепанорама.

Редактор **Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.**

● «БУРЯАД ҮНЭН» ● 1973 оной июниин 8. ● 4-дэхи хуудаһан ● Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР. Н-01471. Заказ № 00444